

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та управління бізнесом
Кафедра економіки, організації та управління підприємствами

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до кваліфікаційної роботи

на тему

«Економічна стійкість суб'єкту діяльності
з обґрунтуванням напрямів її забезпечення»

Виконала здобувачка 4 курсу, групи ЗЕП-22
спеціальності 051 Економіка

Чернова Ольга Борисівна

Керівниця: канд. техн. наук, доцентка

Бондарчук Ольга Михайлівна

Рецензентка: канд. екон. наук, доцентка

Рябикіна Наталія Іванівна

Кривий Ріг
2026

КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та управління бізнесом
Кафедра економіки, організації та управління підприємствами
Ступінь вищої освіти бакалавр
Спеціальність 051 Економіка

ЗАТВЕРДЖУЮ:
зав. кафедри ЕОУП,
д-р екон. наук, проф.
Альона ШАХНО

« ____ » _____ 2026 рік

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувачці

Черновій Ользі Борисівні

-
1. Тема роботи «Економічна стійкість суб'єкту діяльності з обґрунтуванням напрямів її забезпечення».
Керівниця теми Бондарчук Ольга Михайлівна, канд. техн. наук, доцентка.
Затверджені наказом по університету від «16» березня 2026 року № 148с.
 2. Строк подання здобувачкою роботи: 19.06.2026.
 3. Вихідні дані до роботи: законодавчі та нормативно-правові акти України, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, офіційні статистичні та аналітичні матеріали, а також фінансова звітність ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» за 2022-2024 роки.
 4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): теоретичні та методичні засади забезпечення економічної стійкості; аналіз фінансово-економічного стану ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» та оцінка його економічної стійкості; обґрунтування заходів щодо забезпечення економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ».
 5. Перелік графічного матеріалу: результати теоретичного дослідження елементів економічної стійкості та її рівні при оцінюванні; характеристика ринку хлібобулочних виробів; результати аналізу техніко-економічних показників діяльності ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»; результати аналізу економічної стійкості суб'єкту господарювання; шляхи забезпечення економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ».

6. Дата видачі завдання

«17» березня 2026 року.

7. Консультація по розділах роботи:

Розділи	Консультантка	Підпис, дата	
		Завдання видала	Завдання прийняла
Розділ 1	доц. Бондарчук О.М.	12.04.2026	28.04.2026
Розділ 2	доц. Бондарчук О.М.	28.04.2026	15.05.2026
Розділ 3	доц. Бондарчук О.М.	15.05.2026	31.05.2026

Нормоконтроль

(підпис)

Ольга БОНДАРЧУК

Календарний план виконання роботи

№	Назва етапу випускної кваліфікаційної роботи	Термін виконання	Примітки
1	Співбесіда зі здобувачкою за тематикою роботи, узгодження переліку рекомендованої нормативної, інструктивної, навчальної літератури	17.03.2026	
2	Збір матеріалів до випускної кваліфікаційної роботи	18.03.2026 – 31.03.2026	
3	Групування та аналіз зібраного матеріалу, уточнення завдань кваліфікаційної роботи	01.04.2026 – 11.04.2026	
4	Підготовка I розділу кваліфікаційної роботи та подання його керівниці	12.04.2026 – 28.04.2026	
5	Підготовка II розділу кваліфікаційної роботи та подання його керівниці	29.04.2026 – 15.05.2026	
6	Підготовка III розділу кваліфікаційної роботи та подання його керівниці	16.05.2026 – 31.05.2026	
7	Підготовка вступної частини та висновку	01.06.2026 – 04.06.2026	
8	Перевірка роботи керівницею та доопрацювання роботи	05.06.2026 – 09.06.2026	
9	Отримання відгуку керівниці	10.06.2026	
10	Перевірка роботи на унікальність авторського тексту за допомогою Інтернет-Системи Strikeplagiarism.com	11.06.2026 – 14.06.2026	
11	Отримання резолюції завідувачки кафедри про допуск до захисту	15.06.2026	
12	Отримання рецензії	16.06.2026 – 19.06.2026	
13	Захист роботи на засіданні Екзаменаційної комісії		

Здобувачка

(підпис)

Ольга ЧЕРНОВА

Наукова керівниця

(підпис)

Ольга БОНДАРЧУК

РЕФЕРАТ

на кваліфікаційну роботу за темою:
«Економічна стійкість суб'єкту діяльності з обґрунтуванням
напрямів її забезпечення»

Кваліфікаційна робота: 75 с., 23 табл., 29 рис., 40 джерел, 3 додатки.

Об'єкт дослідження: особливості забезпечення економічної стійкості суб'єкту діяльності.

Мета роботи: розгляд теоретичних засад та розроблення практичних рекомендацій щодо забезпечення економічної стійкості підприємства.

Предмет дослідження: сукупність теоретичних, методологічних та практичних аспектів із забезпечення економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ».

Методи дослідження: економічного аналізу, обробки статистичних даних – для проведення дослідження діяльності підприємства в цілому та оцінки рівня економічної стійкості зокрема; метод прогнозування – для виявлення резервів та розробки заходів щодо забезпечення економічної стійкості підприємства з використанням факторного та регресійного аналізів.

У кваліфікаційній роботі проведено аналіз сучасної літератури з питань сутності економічної стійкості функціонування підприємства та її основних елементів, а також методології оцінювання її рівня за інтегральним показником. На прикладі ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» здійснено аналіз його виробничо-господарської діяльності, техніко-економічних показників та показників фінансового стану за 2022-2024 роки. Проаналізовано економічний механізм функціонування підприємства за асортиментом продукції та її характеристиками, показниками виробничої стійкості, динамікою обсягів реалізації продукції, показниками ліквідності та фінансової стійкості, оборотністю оборотних активів, динамікою продуктивності праці, показниками маркетингової стійкості та зміною інтегрального показника. На основі кореляційного та факторного аналізів виявлено основні потенційні резерви для забезпечення економічної стійкості функціонування підприємства. При реалізації запропонованих заходів по забезпеченню економічної стійкості шляхом оптимізації асортименту продукції, використання потужності підприємства та логістичних витрат ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» може отримати додатково 608,54 тис. грн./рік, що за рівнем ефективності становить 12,13%. Рівень інтегрального показника економічної стійкості при цьому в першому після базового збільшиться з 0,015 до 0,029 і ще через рік до рівня 0,045.

В роботі при розрахунках використано програмний продукт Microsoft Office Excel.

ЕКОНОМІЧНА СТІЙКІСТЬ, ДОХОД, ВИТРАТИ, ПРИБУТОК,
РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ, ПІДПРИЄМСТВО, АНАЛІЗ, ЕФЕКТИВНІСТЬ

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ЕКОНОМІЧНА СТІЙКІСТЬ СУБ'ЄКТУ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	8
1.1 Сутність поняття економічної стійкості функціонування підприємства.....	8
1.2 Оцінювання економічної стійкості суб'єкту діяльності	18
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ».....	29
2.1 Загальна характеристика діяльності ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ».....	29
2.2 Результати оцінювання економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ».....	40
РОЗДІЛ 3 ОБГРУНТУВАННЯ ЗАХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ».....	48
3.1 Результати дослідження чинників впливу на рівень економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ».....	48
3.2 Обґрунтувати пропозиції із забезпечення економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ».....	59
ВИСНОВКИ.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	71
ДОДАТКИ.....	75

ВСТУП

Економічна стійкість суб'єктів господарювання в будь якій галузі економіки є важливою характеристикою для оптимального розвитку не тільки самого підприємства, а й національної економічної системи та суспільства в цілому. А ефективне управління базовими ланками економіки – підприємством, бізнесом чи організацією – є основою стратегії сталого розвитку нашої економіки. Саме підприємства мають фундаментальний вплив на всі аспекти сталого розвитку країни та заслуговують на подальшу увагу під час вивчення цієї проблеми. У зв'язку з цим розуміння принципів формування та підтримки стійкістю суб'єктів діяльності наразі має не лише теоретичне, а й велике практичне значення.

Управління стійким розвитком є одним із ключових аспектів ведення бізнесу та розвитку в умовах ринкової економіки з урахуванням його перспектив. І це набуває дедалі більшого значення відповідно до потреб ринку у забезпеченні споживачів необхідною кількістю якісної та доступної за ціною продукції, зростаючої складності економічних відносин та змін зовнішнього середовища. За таких обставин діяльність суб'єктів господарювання неможливо захистити від ризиків та потрясінь і тільки сильна ринкова позиція компанії є ключем до її виживання. Тому виникають проблеми захисту діяльності від негативного впливу зовнішнього середовища, а також можливості швидко усувати різні загрози або адаптуватися до існуючих умов. Тому дослідження даної кваліфікаційної роботи є своєчасною та актуальною.

Важливість дослідження економічної стійкості пояснюється тим, що воно є основою, на якій здійснюється розробка основної фінансово-економічної політики підприємства, а від того, наскільки якісно вона сформована, залежить ефективність управлінських рішень.

У сучасній економічній літературі немає чіткого визначення поняття «економічна стійкість», а також висловлюються різні думки щодо сукупності показників, що дозволяють її визначити та оцінити. Саме ці обставини викликали

певний інтерес до вивчення цієї проблеми. Аспектам цієї проблеми присвячені праці вчених-економістів, зокрема Сабадаш Л. О., Ястремської О. М., Левицького В., Савченко М., Хахалева Д., Беліменка О. Христенко О., Тарасюка О. В. та інш.

Основні виявлені проблеми з економічною стабільністю підприємств спричинені тим, що оперативні заходи, які зазвичай вживаються в умовах зміни, дозволяють протягом короткого часу підтримувати стабільну ситуацію в бізнесі, але принципово не змінюють ситуацію. Тобто, вони пов'язані, з одного боку, з недостатнім баченням перспектив розвитку компанії, а з іншого боку, з вузькістю методології, що використовується для виявлення поточної ситуації та прогнозування змін зовнішніх факторів.

В зв'язку з цим метою випускової кваліфікаційної роботи є розгляд теоретичних засад та розроблення практичних рекомендацій щодо забезпечення економічної стійкості підприємства.

Об'єктом дослідження стали особливості забезпечення економічної стійкості суб'єкту діяльності.

Предметом дослідження – сукупність теоретичних, методологічних та практичних аспектів із забезпечення економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ».

Для досягнення поставленої мети вирішувались наступні завдання:

- проаналізувати сутність поняття економічної стійкості функціонування підприємства та принципи її оцінювання;
- проаналізувати показники виробничо-господарської діяльності ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»;
- оцінити рівень економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»;
- запропонувати заходи із забезпечення економічної стійкості функціонування ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ».

При написанні випускової роботи були використанні праці вітчизняних та іноземних економістів. Важливу роль інформаційного забезпечення відіграють Закони України, нормативні акти та інші постанови чинного законодавства. Для

розрахунків була застосована звітність про діяльність ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» за 2022-2024 роки з офіційних джерел про діяльність підприємства <https://krhlebbusinessguide.com.ua/>.

Для проведення дослідження діяльності підприємства та ефективності його економічного механізму в випусковій роботі використані методи економічного аналізу, обробки статистичних даних – для проведення дослідження діяльності підприємства в цілому та оцінки рівня його економічної стійкості; метод прогнозування – для виявлення резервів та розробки заходів щодо забезпечення підвищення економічної стійкості підприємства з використанням факторного та кореляційного аналізів.

За результатами дослідження було опубліковано:

1. Бондарчук О. М., Грищенко А. Ю., Чернова О. Б. Інтеграція ESG-факторів у стратегічне управління підприємством для сталого розвитку. *Економіка та менеджмент сучасних організацій: проблеми теорії та практики* : матеріали IV міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Кривий Ріг, 2025. С. 30-32.

2. Бондарчук О. М., Чернова О. Б. Забезпечення економічної стійкості підприємств шляхом ресурсоефективності в умовах інноваційних змін. *Розвиток промисловості та суспільства* : матеріали міжнародної науково-технічної конференції. Кривий Ріг, 2026 С. 344.

РОЗДІЛ 1

ЕКОНОМІЧНА СТІЙКІСТЬ СУБ'ЄКТУ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1.1 Сутність поняття економічної стійкості функціонування підприємства

Відомо, що під впливом умов навколишнього середовища, підприємства стають все більш складними соціально-економічними системами. В ринковому середовищі постійно відбуваються процеси інтеграції економічних одиниць шляхом злиттів та поглинань. Це може відбуватися як на добровільній, так і на примусовій основі. І в результаті в сучасних умовах з'являється необхідність у використанні нових методів управління діяльністю. У зв'язку з цим однією з ключових проблем для будь-якого сучасного бізнесу є забезпечення його економічної стабільності як в короткостроковій так і в довгостроковій перспективі.

Вперше термін «економічна стійкість» з'явився у зв'язку з розглядом проблеми обмеженості ресурсів, що була наслідком міжнародних енергетичних криз 1973 та 1979 років. Потім цей напрямок економічної думки перетворився на окремий напрямок, який називали «ecosestate», що в перекладі означає економічна стійкість держави. Він почав зосереджуватися на питаннях сталого економічного розвитку, особливу увагу приділяючи рівню країни чи регіону.

Проте останнім часом стає дедалі очевиднішим, що сталий економічний розвиток країни та її регіонів може бути досягнутий лише за умови економічної стійкості таких структурних елементів, як галузі промисловості, окремого підприємства, організації чи бізнесу [1]. Економічна стійкість кожного окремого підприємства дозволяє всій економічній системі країни не лише зберегти свій потенціал, а й забезпечити її якісне зростання та доступ до міжнародних ринків і нових конкурентоспроможних продуктів [2].

Існують різні тлумачення понять «стійкості підприємства» та «стійкості діяльності». Так, з одного боку стійким вважається підприємство де структура співвідношення активів і пасивів при нормальних обставин його діяльності забезпечує виручку від продажу, що означає використаних активів достатньо для покриття всіх зобов'язань, а з іншого – стійкість розглядається як стабільність невіддільна ризику втрат та збитків. Прихильники системного аналізу вважають, що «стійкість» слід визначати як певну закономірність (тобто властивості повторюються у фіксованому стані), і, отже, нестабільність – це стан, який виникає не регулярно або взагалі не може повторюватися [3]. Згідно з теорією максимізації прибутку, яку підтримували А. Сміт, А. Маршалл, Д. Кейнс та інші відомі економісти, стабільний стан підприємства – це такий стан, який може підтримувати прибутки на певному рівні [4].

Наразі існує багато думок різних авторів щодо визначення поняття «економічна стійкість підприємства». Деякі з них представлені в табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Підходи до визначення сутності економічної стійкості

Автори	Визначення поняття «економічна стійкість підприємства»
Портер М. [5]	здатність підприємства підтримувати та збільшувати свої конкурентні переваги в довгостроковій перспективі з урахуванням цінностей підприємства
Томпсон А., Стрікленд А. [6]	здатність системи функціонувати, адаптуючись до змін зовнішнього середовища та забезпечуючи стабільність в умовах постійної невизначеності
Андреева В., Зубко Т. [7]	стан розвитку підприємства, за якого соціальні та економічні показники перебувають у стані економічної рівноваги
Гросс-Голацька Е. та ін. [8]	здатність суб'єкта господарювання ефективно управляти своїми сферами діяльності, що забезпечить прибутковість у довгостроковій перспективі
Сабадаш Л. [9]	залежність від низки внутрішніх факторів, які є основою ключових особливостей моніторингу стану підприємства. За умов досягнення стабільності підтримуються контрольні показники, які під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів можуть зростати, що призведе до покращення показників діяльності підприємства
Малярець Л., Смолякова О. [10]	узгодженість елементів економічної системи підприємства, де причинно-наслідкові зв'язки забезпечують стабільну роботу та збереження спільного напрямку в діяльності підприємства
Ястремська О. [11]	здатність системи протистояти негативним впливам внутрішнього та зовнішнього середовища, раціонально реагувати на них та підтримувати свою структуру та порядок функціонування

Джерело: сформовано автором

Для формування узагальненої концепції економічної стійкості необхідно проаналізувати її складові цього поняття.

Система управління підприємством повинна забезпечувати прийнятну ефективність у рамках існуючих відхилень, які можуть характеризуватися станом рівноваги або стабільності.

Сучасне бачення стійкості підприємства інтерпретується як комплекс властивостей його виробничої, інноваційної, організаційної, фінансово-кредитної діяльності, їх взаємний вплив та взаємодія, якість та новизна виробленої продукції, науково-технічний рівень матеріально-технічної бази підприємства, стабільність забезпечення його ресурсами, стан кадрових та розумових здібностей, характер креативного управління [12-14]. Також є думка, що стійкість підприємства відображає міцність і надійність його елементів, ефективність зв'язків будь якого типу (вертикальні, горизонтальні та інші зв'язки всередині системи), здатність протистояти внутрішнім та зовнішнім впливам [15;16].

Якщо узагальнювати поняття «стійкість», то вона вказує на стан об'єкта стосовно зовнішніх сил. Найбільш стійким є стан, який за тих самих зовнішніх сил і внутрішніх змін піддається невеликим змінам, відхиленням від попереднього. Умовою стійкості опору зовнішнім силам є внутрішньою властивістю самого об'єкта. Тому стійкість це по суті зовнішній прояв внутрішньої структури підприємства. Щоб підвищити стійкість об'єкту до різних факторів, необхідно, перш за все, вдосконалити сам об'єкт. Тобто необхідна постійна робота над удосконаленням діяльності підприємства для забезпечення його економічної стійкості.

Стійкість суб'єкту господарювання представляє собою сукупність окремих, одиничних та особливих рівноважних станів. І вона є високою тоді, коли сукупність стійких рівноважних станів підприємства перевищує кількість нестійких. Економічне становище підприємства може варіюватися від дуже нестабільного, коли воно знаходиться на межі банкрутства, до стабільного.

У випадку порушення стійкості важливим є напрямок процесу: посилення нестабільності діяльності чи її послаблення. На рівні суб'єктів діяльності, як це не дивно, конфлікти внутрішнього середовища можуть бути джерелом прогресивного розвитку. І хоча конкурентне середовище, що створюється і регулюється попитом і пропозицією, постійно порушує рівновагу, послаблюючи економічну стійкість одних, одночасно посилює стійкість інших суб'єктів.

До структурних елементів концепції економічної стійкості підприємства можна віднести наступне [17]:

- ✓ соціально-психологічна стійкість, тобто залежність від людського фактору та пов'язаних з ним управлінських рішень;
- ✓ організаційна та структурна стійкість як здатність протистояти впливу навколишнього середовища та підтримувати контроль;
- ✓ фінансова стабільність;
- ✓ стабільність у вигляді здатності технічної підсистеми функціонувати у разі збоїв та певного діапазону параметрів;
- ✓ технологічна стійкість як здатність підтримувати задані параметри під впливом погіршення якості, наприклад, сировини;
- ✓ екологічна стабільність як здатність підтримувати задані параметри взаємодії з природним середовищем;
- ✓ інформаційна стабільність;
- ✓ комерційна стабільність, що означає організацію взаємодії зі споживачами та продавцями для вибору варіантів збільшення продажів, створення попиту, стимулювання продажів та контролю постачання матеріально-технічних ресурсів певної якості.

Разом з тим економічна стійкість суб'єкту господарювання формується під впливом цілого комплексу факторів. Здатність підприємства долати конфлікти, перемагати в конкурентній боротьбі, підтримувати економічну стійкість значною мірою залежить від дії внутрішньої групи факторів – від стану його внутрішнього середовища [18]. Внутрішня група факторів включає цілі, функції, структуру, технологію та персонал підприємства. У країнах зі стабільною

економікою співвідношення зовнішніх та внутрішніх факторів говорить на користь останніх. Так, аналіз банкрутств підприємств у розвинених країнах показує, що до банкрутства причетна третя частина зовнішніх факторів та дві третини внутрішніх. У стабільній економіці основні перешкоди, що гальмують розвиток підприємства, як правило, розташовані у сфері його діяльності та полягають у внутрішніх розбіжностях та неоднозначностях щодо цілей бізнесу, засобів їх досягнення, ресурсів та методів організації діяльності та управління для досягнення цілей.

Специфіка зовнішніх факторів певною мірою включає те, на що суб'єкт діяльності не в змозі впливати або корегувати у відповідності зі своїми інтересами. Саме тому основний акцент в управлінні економічною стійкістю підприємства має бути спрямований на внутрішні фактори, тобто на ті фактори, які повністю залежать від самого підприємства.

При розгляді впливу зовнішніх факторів на економічну стійкість підприємств сформувавши оптимальну класифікацію зовнішніх факторів (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Фактори зовнішнього середовища

Фактори	Характеристика факторів
Політико-правові	включають правову діяльність державних органів влади та місцевого самоврядування, принципи оподаткування, систему державних стандартів тощо, сертифікацію, контроль якості товарів та послуг, трудове право, правовий захист підприємців та споживачів, видачу ліцензій на діяльність
Економічні	мають прямий вплив на здатність підприємства залишатися прибутковим, загальний стан та добробут економіки [20]. До них належать: ринковий попит і пропозиція, темпи економічного зростання, стадія бізнес-циклу, стабільність фінансового ринку та рівень інфляції
Соціально-культурні	характеризують соціально-демографічні процеси, рівень добробуту в суспільстві, стан трудових ресурсів, якість трудового потенціалу. Впливають на спосіб життя, праці, споживання, рівень попиту, вибір ринків збуту, визначають параметри регіонального ринку праці. Створюють нові типи споживачів і, відповідно, попит на інші товари та послуги, визначаючи нові організаційні стратегії
Технологічні	сукупність революційних змін і технологій (нові види транспорту, зв'язку, обладнання, інструментів). Формують можливості та загрози. Дають змогу відмовитися від застарілих технологій та спрогнозувати випуск нової конкурентоспроможної продукції

Джерело: сформовано автором з використанням [19; 20]

Аналізуючи табл. 1.2 бачимо, що політико-правові фактори мають значний вплив на всі аспекти підприємницької діяльності та пов'язані не лише зі змінами політичної ситуації в країні, але й проявляються у взаємовідносинах з іншими системами, такими як оподаткування, митне та кредитне обслуговування. При цьому вони створюють стабільну правову базу, в якій має вести господарську діяльність підприємство.

Економічні фактори, що визначають потенціал економіки, стан платіжного балансу, інвестиційну привабливість та конкурентоспроможність виробників, впливають на вартість ресурсів та купівельну спроможність споживачів. Важливо зазначити, що фаза економічного циклу економіки країни (зростання чи спад) суттєво впливає на економічну стійкість підприємства.

Технологічні фактори стимулюють підприємства до розробки нових технологій та перегляду старих методів виробництва та збуту товарів, до впровадження результатів наукових технологічних розробок з метою відкриття нових можливостей. Однак науково-технічний прогрес несе в собі й потенційні загрози. Технологічні та виробничі зміни є дуже капіталомістким та довгостроковим процесом. Протягом цього часу компанія може втратити частку ринку та взагалі не відшкодувати свої витрати.

Аналіз зовнішніх факторів дозволяє підприємству визначити свої сильні та слабкі сторони в поточній ринковій ситуації, надати оцінку економічної залежності від дій зовнішніх джерел, зробити прогнози майбутнього фінансового стану та розробити заходи для усунення можливих загроз.

Проте важливо пам'ятати, що зовнішні фактори змінюються, і ступінь їхнього впливу може бути різною в кожному періоді, тому компанії необхідно швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища, щоб визначити напрямок подальшого свого розвитку.

Внутрішні фактори також мають не менший вплив на діяльність підприємства ніж зовнішні. Їх можна розділити на три основні групи (див. рис. 1.1).

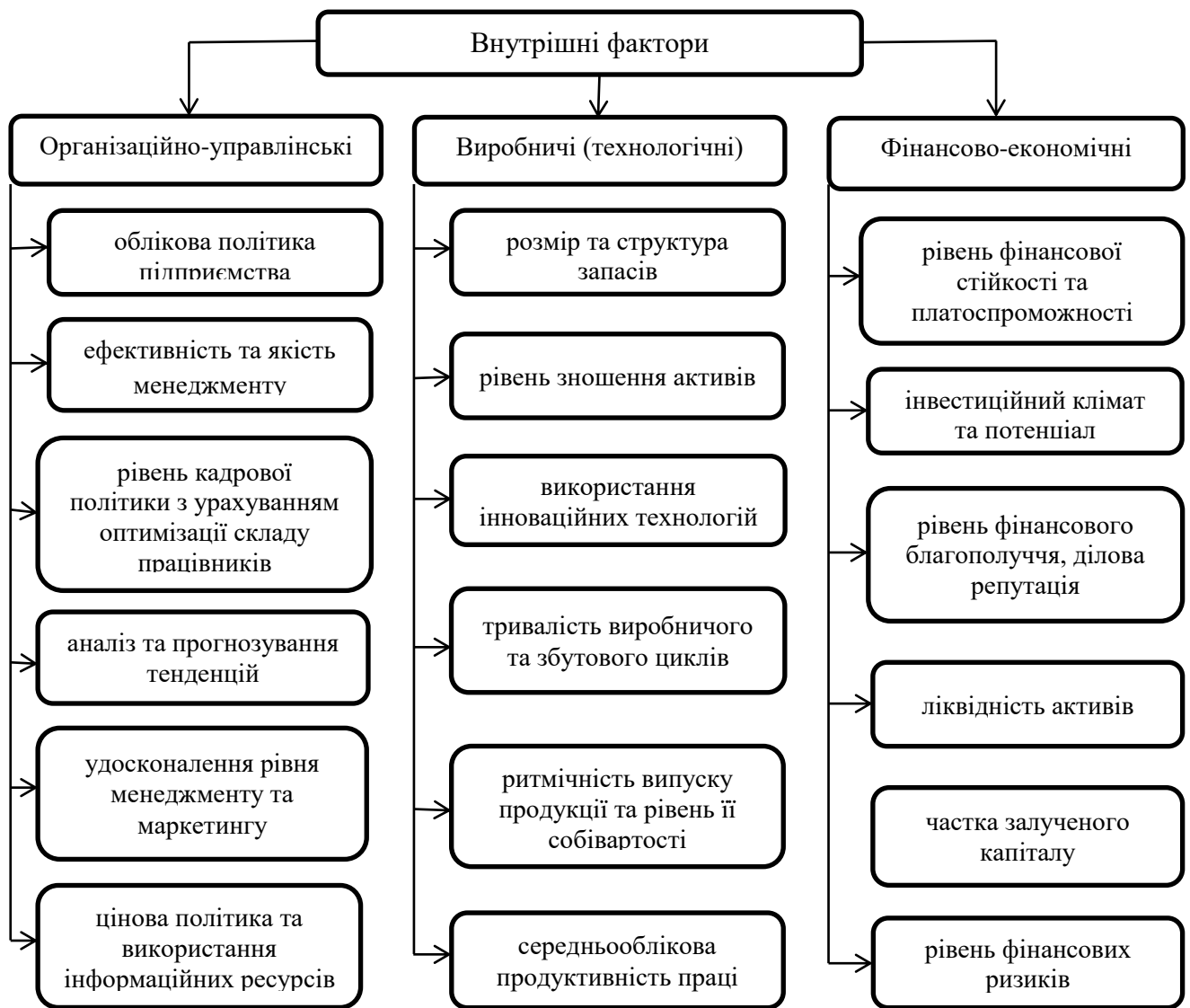

Рис. 1.1 – Внутрішні фактори, що впливають на економічну стійкість суб'єкту діяльності

Джерело: сформовано автором з використанням [19, 20]

Фінансово-економічні фактори є одними з найважливіших. До них належать, зокрема, стратегія та методи управління фінансовими ресурсами та прибутками підприємства, розмір його власного та запозиченого капіталу, рівень заборгованості та платоспроможності. Крім цього саме вони формують інвестиційне середовище та відповідно і інвестиційний потенціал.

Велику увагу слід приділяти саме групі внутрішніх факторів. Оскільки забезпечення найкращого балансу між постійними та змінними витратами підприємства, вибір виду діяльності та структури виробництва; ефективне

управління оборотними активами, забезпечення раціональної структури капіталу та випуску конкурентоспроможного продукту діяльності – це те, що повністю або в більшій мірі залежать від підприємства і їх легше контролювати, ніж зовнішні фактори.

Також важливо відмітити, що невдачі в будь-якому виді діяльності, що впливають на загальну ефективність є насамперед результатом одночасної негативної дії зовнішніх та внутрішніх факторів. Економічна стійкість підприємства – це багатогранне поняття, пов'язане із обома групами факторів (зовнішніми та внутрішніми). Тому забезпечення економічної стійкості постійно вимагає від менеджерів не лише контролю дій постачальників, конкурентів, підрозділів управління та обліку, але й постійного аналізу зовнішнього середовища, дослідження та прогнозування значних можливостей або потенційних загроз, впливу нових тенденцій та технологічних змін.

Інформація зараз дедалі більше впливає на стійкість підприємства та на забезпечення його сталого розвитку. Наявність актуальної та своєчасної інформації може бути суттєвою конкурентною перевагою в ринковому середовищі. При прийнятті управлінських рішень ефективність рішень залежить від якості інформації. У зв'язку з цим впливу інформаційного чинника слід приділяти особливу орієнтуючись на її достовірність.

Для створення позитивного напрямку впливу факторів на діяльність підприємства керівництво повинно впроваджувати заходи, спрямовані на підвищення інтересів працівників у сталий спосіб розвитку та подолання опору змінам [21]. У рамках проведеного дослідження було виділено та систематизовано найважливіші проблеми, що заважають суб'єктам діяльності впроваджувати стратегію стійкого розвитку (табл. 1.3).

Приведені в табл. 1.3. проблеми суттєво впливають на продуктивність та стійкість підприємств будь-якого масштабу діяльності. Тому для забезпечення постійного, безперервного удосконалення роботи необхідно розробити концепцію управління, засновану на системному аналізі, включаючи дослідження всіх факторів, що впливають на конкретне соціально-економічне

середовище, на основі яких здійснюється планування та прогнозування діяльності.

Таблиця 1.3 – Структурування проблем підприємств, що реалізують заходи із забезпечення економічної стійкості

Тип факторів	Рівень формування проблеми		
Відносно зовнішніх факторів			
економічні	міжнародні	державні	регіональні
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ економічні кризи ✓ торгові обмеження 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ висока інфляція ✓ неефективне регулювання економіки 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ несприятлива податкова політика ✓ низький рівень конкурентоспроможності регіонального продукту ✓ дефіцит ресурсів ✓ висові фінансові ризики
екологічні	<ul style="list-style-type: none"> ✓ екологічні катастрофи ✓ зменшення кількості та якості природних ресурсів 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ забруднення середовища ✓ незаконне використання природних ресурсів 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ забруднення повітря ✓ зміна ландшафту територій ✓ кількість техногенних аварій
соціальні	<ul style="list-style-type: none"> ✓ розшарування суспільства ✓ рівень захворюваності (епідемії) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ збідніння населення ✓ зменшення якості та тривалості життя 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ низькі доходи населення ✓ недостатній рівень якості ЖГК ✓ якість інфраструктури
Відносно внутрішніх факторів			
економічні	рівень керівництва	рівень персоналу	рівень окремого працівника
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ недостатнє забезпечення фінансовими ресурсами ✓ низький рівень конкурентоспроможності ✓ низький рівень попиту на продукцію 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ високі втрати робочого часу ✓ спад продуктивності праці ✓ слабка матеріальна зацікавленість 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ низький рівень заробітної плати ✓ несприятливі умови праці
управлінські	<ul style="list-style-type: none"> ✓ низький рівень розвитку управлінських технологій ✓ недостатня ефективність управлінських рішень ✓ пріоритет тактичних задач перед стратегічними 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ відсутність корпоративного управління ✓ низька забезпеченість інформаційними ресурсами ✓ не достатньо аналітичної діяльності 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ відсутність індивідуальних навичок ✓ відсутність особистого планування часу та порядку виконання завдань
соціальні	<ul style="list-style-type: none"> ✓ низька кваліфікація керівників ✓ відсутність соціального партнерства 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ низька кваліфікація персоналу ✓ низький рівень соціального захисту 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ недостатня соціальна адаптація ✓ неможливість професійного та кар'єрного зростання

Джерело: сформовано автором з використанням [19-21]

В огляду на це можна рекомендувати створити на підприємстві обґрунтовану систему управління економічною стійкістю, яка б базувалася на

використанні методів прогнозування, планування, контролю, моніторингу та аналізу економічної стійкості. При цьому важливо ретельно досліджувати та оцінювати вплив тих чи інших факторів на економічну стійкість у конкретний період розвитку підприємства для обґрунтування оптимальної стратегії управління, формування прогнозів, реалізації планів.

Для ефективної реалізації заходів керівництву на всіх рівнях необхідно проводити факторний аналіз з метою виявлення конкретних чинників впливу на сферу діяльності підприємства, оцінку значущості такого впливу та врахування рівня змін впливу факторів на діяльність підприємства.

Адаптивна реакція на вплив різних факторів дозволяє економічному суб'єкту протистояти зовнішнім загрозам та внутрішнім проблемам, здійснювати свою діяльність у великих масштабах та підтримувати стабільність на ринку, впроваджувати суттєві зміни в роботі. У зв'язку з цим виникає потреба в управлінні факторами, що впливають на його розвиток, що якраз і включає комплекс заходів, спрямованих на контроль усіх підсистем розвитку, підтримку відповідної реакції системи на зовнішні ризики та створення умов для реалізації реформ, що забезпечують економічну стійкість та сталий розвиток. Ступінь стійкості та розвитку бізнесу визначається взаємодією всіх факторів в цілому, що має не лише позитивний, а й негативний вплив на ці процеси.

Також важливим є врахування інтенсивності та направленості дії факторів на умови формування економічної стійкості та для реалізації потенціалу сталого розвитку, а внутрішні фактори відповідають за формування такого потенціалу. Деякі з чинників мають позитивний ефект, що призводить до підвищення стабільності. Інші мають негативний ефект, що негативно впливає на забезпечення успіху діяльності.

Аналізуючи фактори із забезпечення економічної стійкості суб'єкту діяльності, важливо ретельно відстежувати ті, що мають негативний вплив. Практика показує, що вплив таких факторів значно масштабніший і охоплює широкий спектр важелів на підприємство як систему. Це негативно впливає на більшість зв'язків у такій системі та може привести до руйнування існуючого

порядку і, відповідно до погіршення вже набутих здобутків (базових показників ефективності). Таке недолуге управління та спрямування всіх наявних ресурсів на усунення наслідків негативного впливу може призвести до ще більш нестабільного стану підприємства.

Таким чином, управління змінами для забезпечення економічної стійкості та формування умов для стійкого зростання має на меті підтримувати цілісність соціально-економічної системи в якій здійснює діяльність підприємство. Але обов'язково необхідно враховувати багатофакторний вплив змін середовища, та водночас адаптувати систему зв'язків підприємства до можливих змін.

1.2 Оцінювання економічної стійкості суб'єкту діяльності

В попередньому матеріалі ми вже довели, що підприємство представляє собою складну соціально-економічну систему з внутрішньою структурою і зовнішніми зв'язками, що розвиваються та видозмінюються під впливом певних чинників. І основним економічним завданням такою системи є отримання максимально можливої віддачі від використання доступних ресурсів. При цьому така віддача може бути як джерелом прибутку та стійкого розвитку, так і джерелом ризиків та загроз втрати завойованих ринкових позицій.

Розробка механізму та обґрунтування вибору інструментів забезпечення стійкого економічного розвитку підприємства базується на результатах оцінки рівня його економічної стійкості, яка, як ми виявили, відображає здатність підприємства [22]:

- підтримувати внутрішню рівновагу та баланс сил у процесі розвитку;
- ефективно використовувати стратегічні ресурси та потенціал економічного розвитку;
- забезпечувати досягнення цілей розвитку під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів середовища.

Існує декілька підходів до оцінювання економічної стійкості підприємства, що свідчить про відсутність єдиної методології оцінки. Можна виділити такі основні групи методів оцінки:

- за кількістю параметрів у моделі стійкості – однофакторні та багатфакторні;
- залежно від типу показників, що використовуються – методи використання статичних та динамічних показників;
- за типом правила визначення при оцінці рівня стійкості – метод, що базується на рівні часових показників та порівнянні фактичних значень показників зі стандартними шкалами для критичної оцінки стійкості.

На нашу думку, методика оцінки економічної стійкості повинна базуватися на врахуванні динаміки розвитку підприємства за його основними сферами діяльності та забезпеченні узгодженості між показниками по компонентах економічної стійкості. Серед них основними є – виробнича, інноваційна, фінансова, організаційно-управлінська та збутова стійкість.

Елементами методології оцінювання економічної стійкості підприємства є:

- завдання та цілі проведення дослідження;
- об'єкти оцінювання;
- система показників оцінки;
- послідовність оцінки;
- методи розрахунку показників;
- джерела даних для оцінювання;
- технічні методи оцінювання;
- організація оцінювання (визначення суб'єктів оцінювання, цикл оцінювання тощо).

Дослідження економічної стійкості в основному базується на таких критеріях [23]:

- ключовий (інтегральний) критерій оцінки, який включає показники ключових напрямків економічного розвитку підприємства;
- темпоральні (часові) характеристики розвитку за напрямками діяльності;
- оцінка оптимальності вектору розвитку підприємства;

- нормативні критерії за окремими характеристиками діяльності.

На основі аналізу методів оцінки економічної стійкості та сталого розвитку на рис. 1.2 представлено підхід комплексної оцінки.

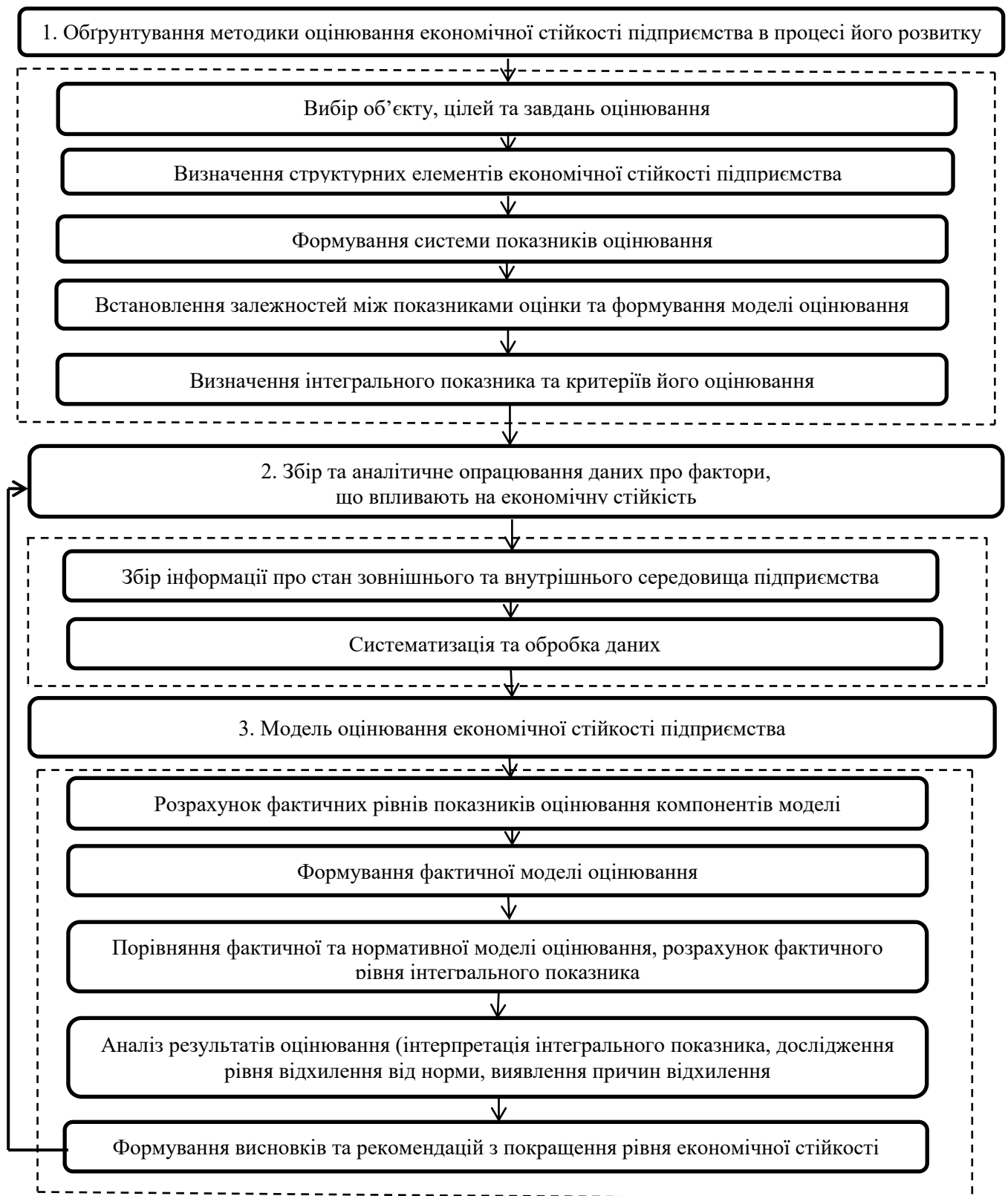

Рис. 1.2 – Принципи інтегрального оцінювання економічної стійкості суб'єкту діяльності

Джерело: сформовано автором

У рамках підходу представленого на рис. 1.2 одним з ключових етапів є формування системи показників, що свідчать про достатній рівень економічної стійкості підприємства в процесі його розвитку. На нашу думку, адекватне оцінювання економічної стійкості має базуватися на чинниках, які значною мірою визначають стійкість прогресу за пріоритетними напрямках і які, на жаль, показники стану підприємства не відображають. Для цього необхідно перейти до темпоральних показників (темпи зростання, темпи приросту) з урахуванням нормативної динаміки та закономірностей розвитку пріоритетних напрямків розвитку підприємств. Беручи до уваги конкретні рекомендації та враховуючи представлену методологію оцінювання економічної стійкості в динаміці його розвитку, можна включити показники, що відображають різні аспекти фінансово-економічної діяльності підприємств та різні компоненти економічної стійкості, а також диференціювати їхній внесок стосовно обраних її компонентів.

Для оцінки складових економічної стійкості пропонуються різні показники. Так, наприклад, для оцінки фінансової стійкості пропонуються показники, що характеризують фінансові результати, платоспроможність, фінансову незалежність, прибутковність, ділову активність, інвестиційну стійкість підприємства. У цьому наборі показників необхідно вказати основні відносні показники, до яких, на нашу думку, належать коефіцієнт виплати дивідендів, поточна та абсолютна ліквідність, автономія, фінансовий леверидж, рентабельність активів, власного та інвестованого капіталів, оборотність активів, акціонерного (власного) капіталу, дебіторської та кредиторської заборгованостей. У табл. 1.4 представлено найбільш вживані показники для оцінювання компонентів економічної стійкості.

Для створення динамічної моделі оцінювання економічної стійкості у процесі розвитку суб'єкту діяльності використовуються темпи зростання відносних показників оцінки компонентів економічної стійкості. Разом з цим для кожного показника встановлюється нормативна (достатня або бажана для підприємства) динаміка змін обраних критеріїв. На початковому етапі дослідження обираються загальноживані показники для оцінки фінансової

стійкості. У табл. 1.5 представлено найбільш сприятливі темпи зростання показників фінансової стійкості, як компоненти економічної стійкості.

Таблиця 1.4 – Система показників оцінювання компонентів економічної стійкості

Компоненти економічної стійкості	Показники
Виробнича стійкість	фондовіддача, продуктивність праці, витратомісткість продукції, рентабельність виробництва, частка новітніх основних виробничих засобів
Інноваційна стійкість	частка витрат на інновації у виробничих витратах, коефіцієнт інноваційної активності, рентабельність інновацій, частка нематеріальних активів у загальних активах підприємства
Фінансова стійкість	коефіцієнти виплати дивідендів, поточної та абсолютної ліквідності, автономії, фінансового левериджу, рентабельність активів, власного та інвестованого капіталів, оборотність активів, власного капіталу, заборгованості
Організаційно-управлінська стійкість	частка управлінського персоналу в загальній чисельності працівників, коефіцієнт стабільності персоналу, продуктивність праці управлінського персоналу, чистий прибуток на 1 управлінського працівника, рівень автоматизації управління
Маркетингова стійкість	частка ринку, рентабельність продажів, рівень конкурентоспроможності за видами продукції та взагалі підприємства

Модель нормативної динаміки показників для оцінювання фінансової стійкості відображає тенденції зміни показників і може бути представлена в наступному графічному форматі (рис. 1.3).

Напрямки стрілок описують зв'язок між нормативними або достатніми рівнями прийнятих показників. Так, наприклад, $\Delta K_{ал} \rightarrow \Delta K_{пл}$ означає, що $\Delta K_{ал} > \Delta K_{пл}$, де відповідно Δ і ϵ темпом приросту показника. Наведена діаграма як раз і відображає найкращу (нормативну) за фінансовими компонентами тенденцію для економічної стійкості суб'єкту діяльності. А рівень наближення фактичної динаміки до нормативної характеризуватиме рівень фінансової компоненти економічної стійкості підприємства.

Для формування можливості інтегрального оцінювання економічної стійкості підприємства використовуються математичний інструментарій у вигляді матриці. У таблиці 1.6 представлено таку матрицю нормативної динаміки показників оцінки фінансової стійкості підприємства. Таким же чином

Таблиця 1.5 – Перелік критеріїв фінансової стійкості, як елемента економічної стійкості та порядок їх визначення

Показник	Визначення		Сприятливий темп динаміки
1	2	3	4
Коефіцієнт виплати дивідендів	$K_d = \frac{ДВ}{П_ч}$ <p>ДВ – загальна сума дивідендів; П_ч – чистий прибуток</p>	(1.1)	> 1
Коефіцієнт поточної ліквідності	$K_{пл} = \frac{A_{об}}{З_п}$ <p>A_{об} – оборотні активи; З_п – поточні зобов'язання</p>	(1.2)	> 1 оптимально – 1,5-2,5
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{ал} = \frac{ГК}{З_{кор}}$ <p>ГК – грошові кошти та їх еквіваленти; З_{кор} – короткострокові зобов'язання</p>	(1.3)	> 1 достатнім є значенням в межах 0,2-0,5
Коефіцієнт автономії	$K_{авт} = \frac{K_{вл}}{П}$ <p>K_{вл} – власний капітал; П – сума пасивів за балансом підприємства</p>	(1.4)	> 1 нормативне значення 0,4-0,6
Коефіцієнт фінансового левериджу	$K_{фл} = \frac{K_{поз}}{K_{вл}}$	(1.5)	> 1
	<p>або</p> $K_{фл} = \frac{A}{K_{вл}}$ <p>K_{поз} – позиковий капітал; А – активи підприємства; K_{вл}</p>	(1.6)	
Рентабельність активів, %	$ROA = \frac{П_ч}{A_{сер}} \times 100$ <p>A_{сер} – середня вартість активів</p>	(1.7)	> 1 висока ROA – ефективне управління ресурсами, низька ROA – недостатня прибутковість, необхідність покращення використання активів

Продовження табл. 1.5

1	2	3	4
Рентабельність власного капіталу, %	$ROE = \frac{\Pi_{ч}}{K_{вл}} \times 100$	(1.8)	> 1 висока <i>ROE</i> – здатність збільшувати прибуток для власників і допомагає порівнювати прибутковість різних інвестиційних можливостей
Рентабельність інвестиційного капіталу	$ROI = \frac{D_{інв} - B_{інв}}{B_{інв}} \times 100$ <p>$D_{інв}$ – дохід від інвестицій; $B_{інв}$ – вартість інвестицій</p>	(1.9)	> 1 висока <i>ROI</i> – інвестиція приносить більше прибутку, ніж було витрачено, що робить її більш вигідною
Коефіцієнт оборотності активів	$K_{обА} = \frac{D_{ч}}{A_{сер}}$ <p>D – чистий дохід від реалізації</p>	(1.10)	> 1 низький – неефективне використання активів, наприклад, надмірні запаси, які лежать без діла, або не завантажене обладнання
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	$K_{обВК} = \frac{D_{ч}}{K_{вл}^{сер}}$ <p>$K_{вл}^{сер}$ – середньорічна величина власного капіталу</p>	(1.11)	> 1 зростання коефіцієнта протягом декількох періодів є позитивним
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$K_{обЗ_{деб}} = \frac{D_{ч}}{З_{деб}^{сер}}$ <p>$З_{деб}^{сер}$ – середньорічна дебіторська заборгованість</p>	(1.12)	> 1 високий $K_{обЗ_{деб}}$ – ефективне стягнення боргів, низький – проблеми з управлінням боргами
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$K_{обЗ_{кред}} = \frac{C_{ТП}}{З_{кред}^{сер}}$ <p>$C_{ТП}$ – собівартість товарної продукції; $З_{кред}^{сер}$ – середньорічна кредиторська заборгованість</p>	(1.13)	< 1 високий $K_{обЗ_{кред}}$ – підприємство вчасно сплачує свої борги, що свідчить про добру платіжну етику.

Рівень досягнення нормальної динаміки має бути виражатися одним інтегральним показником. А рівень наближення фактичної динаміки до нормативної розраховується як нормована відстань між матрицями, що відповідають графам реальної та нормативної динаміки, що і визначає інтегральний показник економічної стійкості підприємства.

Враховуючи описаний підхід можна представити загальний алгоритм для оцінювання економічної стійкості суб'єкту діяльності (рис. 1.4). як бачимо останнім етапом представленого підходу є дослідження, аналіз та інтерпретація отриманих результатів оцінювання економічної стійкості для прийняття адекватних управлінських рішень щодо підвищення ефективності діяльності. Тому постає завдання необхідності постійного моніторингу шляхів не тільки забезпечення економічної стійкості в певний момент існування підприємства, а й результативності впровадження заходів його стійкого розвитку. Це обумовлено і глобальними економічними змінами та цілями сталого розвитку ООН щодо держав та провідних компаній по всьому світу [28].

Якщо розглядати економічну стійкість в динаміці по забезпеченню стійкого розвитку то також можна використовувати інтегральний підхід, але обмежити кількість складових (табл. 1.7).

Таблиця 1.7 – Основні показники стійкого розвитку суб'єкту діяльності

Показник		Підходи до визначення		Сутність використання
R продажів	R_1	$\Pi / D_{\text{реал}}$	(1.14)	Величина прибутку на 1 грн. вирученого доходу
R EBITDA	R_2	$\Pi_{\text{опер}} + AB / D_{\text{реал}}$	(1.15)	Відсоток доходу, що зберігає підприємство до здійснення всіх платежів (податкових, кредитів, амортизації)
R прибутку	R_3	$\Pi_{\text{чист}} / D_{\text{реал}}$	(1.16)	Величина чистого прибутку на 1 грн. доходу від реалізації
R активів	R_4	$\Pi_{\text{чист}} / V_{\text{акт}}$	(1.17)	Величина чистого прибутку на 1 грн. вартості активів
R власного капіталу	R_5	$\Pi_{\text{чист}} / BK$	(1.18)	Величина чистого прибутку на 1 грн. вартості власного капіталу
ІІ економічної стійкості	$ES_{\text{ІІ}} = \sqrt[5]{R_1 + R_2 + R_3 + R_4 + R_5}$		(1.19)	Розрахунок здійснюється на основі середнього геометричної функції всіх прийнятих показників

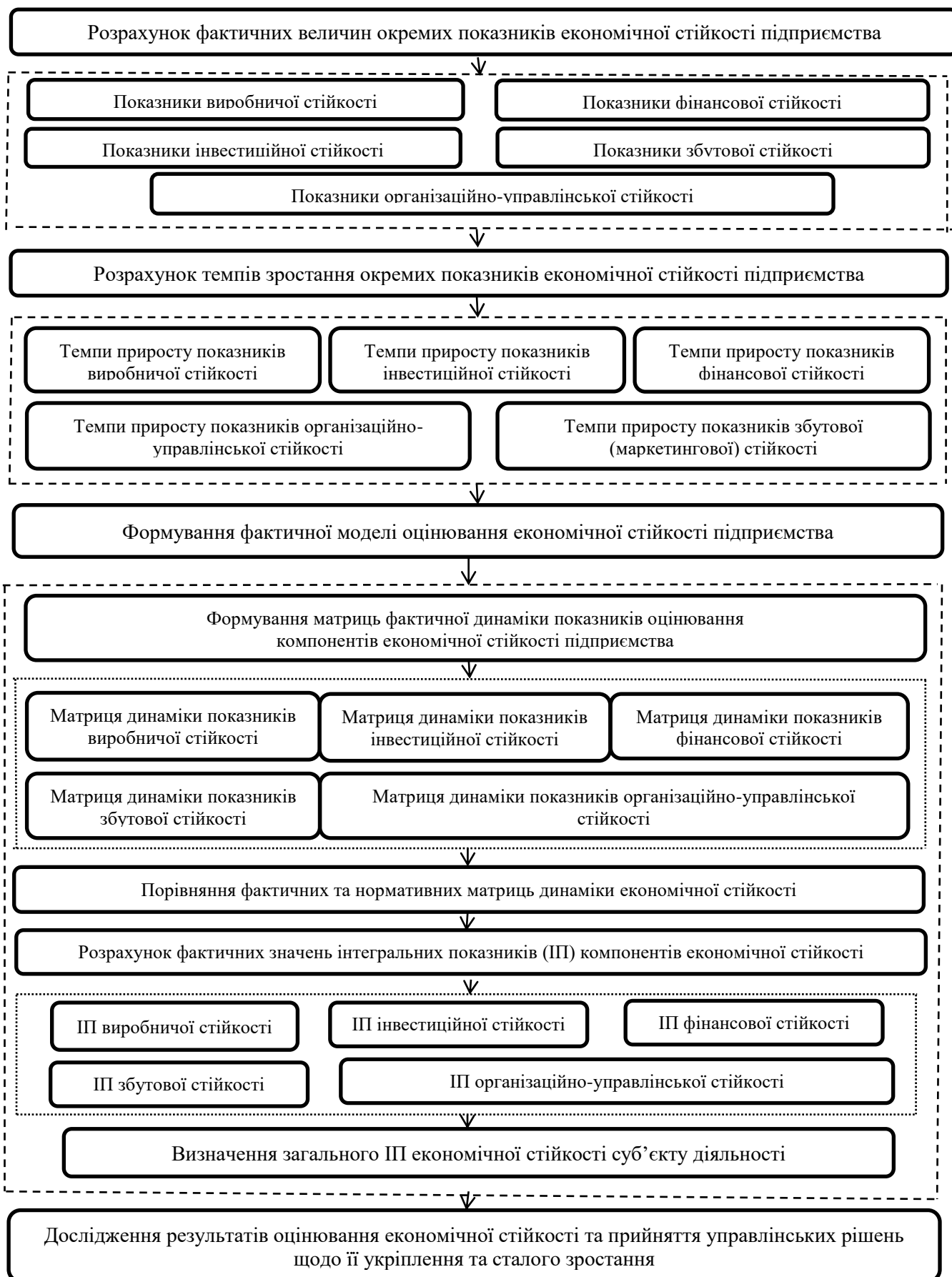

Рис. 1.4 – Порядок дослідження економічної стійкості суб'єкту діяльності в процесі його розвитку
Джерело: сформовано автором на основі [24-27]

Величина інтегрального показника економічної стійкості (1.19) є характеристикою рівня сталого розвитку підприємства (табл. 1.7) [29; 30], який можна оцінити у відповідності зі шкалою представленою в табл. 1.8.

Таблиця 1.8 – Шкала рівня стійкого розвитку суб'єкту діяльності

Величина	Рівень	Характеристика економічної стійкості
0-0,04	низький	показники рентабельності нижчі за нормативні значення. Інтереси підприємства зосереджені на можливості підвищення ефективності діяльності, які спрямовані, перш за все, на запобігання операційним збиткам та покращення економічних показників. Тому недостатній рівень витрат на соціальну, екологічну та інвестиційну складову економічної стійкості
0,04-0,07	середній	діяльність підприємства характеризується стабільним станом фінансової складової. Показники рентабельності наближаються до нормативних значень
>0,07	високий	діяльність характеризується як економічно ефективна з позитивною динамікою всіх компонентів економічної стійкості

Підводячи підсумки теоретичного дослідження сутності та методологічного інструментарію аналізу економічної стійкості можна сказати, що дане поняття є одним із найважливіших аспектів сталого розвитку суб'єкту діяльності. Вона включає основні показники результативності бізнесу, а визначення рівня економічної стійкості дозволяє підприємству ідентифікувати свій стан взагалі та за окремими компонентами діяльності й визначити принципові критичні та потенційні її проблеми. Розуміння важливості принципів забезпечення економічної стійкості для сталого розвитку суб'єкту діяльності дозволить досягнути бажаної результативності діяльності та ефективності управління в умовах постійно зростаючих ризиків, невизначеності та конкуренції.

Окремого значення набуває зв'язок підприємницького ризику з інноваційною діяльністю. Впровадження нових технологій, освоєння нових ринків, запуск інноваційних продуктів або змін у бізнес-моделі завжди супроводжується підвищеним рівнем невизначеності. Водночас саме інноваційна активність забезпечує довгострокову конкурентоспроможність підприємства. Отже, ризик і інновації перебувають у тісному взаємозв'язку: прагнення до

розвитку та модернізації об'єктивно підвищує ризиковість діяльності, але водночас створює передумови для отримання стратегічних переваг.

РОЗДІЛ 2
АНАЛІЗ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

2.1 Загальна характеристика діяльності ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

При виборі суб'єкту діяльності для проведення дослідження його економічної стійкості важливим став продукт виробництва. Так як хліб є одним з основних продуктів харчування людини, а денна потреба споживання коливається від 300 до 500 г залежно від віку людини, виду та важкості роботи, національних особливостей та економічних факторів. Тобто на цей продукт є постійний попит. Обсяг реалізації хлібу від конкретного виробника залежить в основному від якості та ціни.

Виробництво якісного хліба і продаж його споживачам важливе для забезпечення здоров'я людей, оскільки якісний хліб містить багато поживних речовин, вітамінів та клітковини, а також має гарні смакові якості та фізико-хімічні показники. Він сприяє нормальному функціонуванню обміну речовин, підтримує роботу травної системи, серця та допомагає контролювати рівень цукру в крові (за глікемічним індексом). Крім того вміст клітковини не тільки забезпечує нормальний обмін речовин в організмі, а ще й допомагає підтримувати відчуття ситості.

Для підприємства забезпечення ринку якісним хлібом задовольняє потреби клієнтів, зміцнює їхню довіру та створює стабільну клієнтську базу. Зосередження уваги на якості зміцнює репутацію пекарні, допомагає їй виділитися на конкурентному ринку та залучає нових клієнтів. Також для національної та регіональної економіки важливим є використання місцевих інгредієнтів, що підтримує місцевих фермерів.

Хліб же низької якості, виготовлений з рафінованого борошна та хімічних добавок, може призвести до підвищення рівня цукру та холестерину в крові;

викликати алергічні реакції; мати низьку харчову цінність по причині втрати більшої долі своїх вітамінів та мінералів.

Вже в поточному 2025 році Ukrainian Business Award разом з аналітиками дослідили ринок хлібобулочних виробів та представила рейтинг ТОП-10 вітчизняних виробників. Основними критеріями були обсяги виробництва, кількість товарних позицій, кадровий потенціал, орієнтація на клієнта, цифрова присутність (діджитал маркетинг) та інші показники, що дозволили оцінити не лише масштаб, а й ефективність діяльності, що представлено в табл. 2.1 [31].

Таблиця 2.1 – Лідери ринку хліба України за результатами дослідження Ukrainian Business Award

Рейтинг	Виробник	Бали	Бали, %
1	Київхліб	14,05	100,0
2	Кулинич	10,63	75,7
3	Хлібні інвестиції	8,60	61,2
4	Агробізнес	6,72	47,8
5	Хлібпром	6,20	44,1
6	КВФ РОМА	6,18	44,0
7	Рига хліб	5,34	38,0
8	Рум'янець	5,28	37,5
9	Черкасихліб	4,96	35,3
10	Хліб-Трейд	2,83	20,2

На жаль, бачимо, що серед лідерів ринку відсутні виробники з Кривого Року і це ще одна причина розгляду нами саме регіонального представника галузі. Взагалі ж український ринок хлібобулочних виробів має досить розгалужену територіальну та регіональну мережу хлібопекарських компаній, що працюють у всіх регіонах України, часто з великими холдингами, що розширюють географічні рамки своїх можливостей та мережі збуту.

За даними Державної служби статистики України [32], кількість підприємств, що займалися виробництвом хліба, хлібобулочних та борошняних виробів, у довоєнному 2021 році становила 5276 одиниць, що на 843 підприємства більше, ніж в перший рік повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 році. А вже у 2023 році кількість підприємств зросла на 844 (що становило 18,2% порівняно з попереднім роком). І ми бачимо, що за кількістю

виробників ринок відновив учасників галузі. А в 2024 ця кількість ще виросла на 6,4% порівно з попереднім роком і 6,6% порівняно з 2021 роком. Тенденцію цих змін представлено на рис. 2.1.

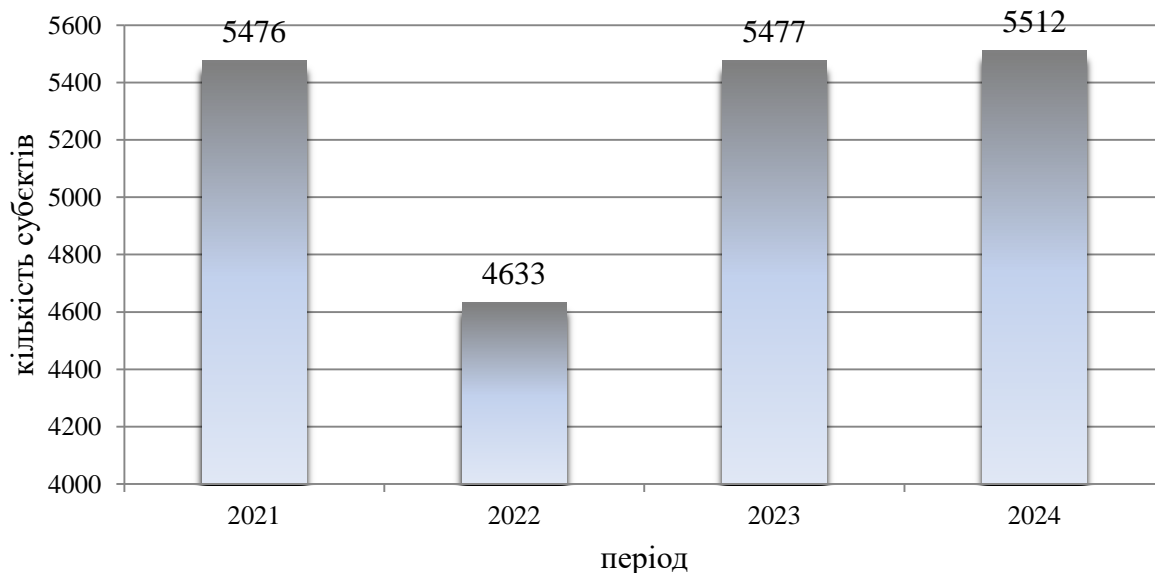

Рис. 2.1 – Динаміка кількості учасників ринку хліба в Україні

Ринок хлібобулочних виробів є одним з найважливіших секторів економіки, який має величезний потенціал та забезпечує людей основними продуктами харчування. Сьогодні українська хлібопекарська промисловість, завдяки своїм виробничим потужностям, вдосконаленню технологічних процесів та розширенню масштабів, здатна пропонувати населенню широкий асортимент хлібобулочних виробів за доступними цінами.

Загалом, українська галузь хлібобулочних виробів у 2025 році демонструє сталий економічний розвиток, адаптацію до ринкового середовища та соціальну відповідальність, незважаючи на те, що сировинна база була втрачена в результаті військових дій та руйнування сховищ сировини. На жаль, як відмічають дослідники в галузі спостерігається достатньо високий рівень плинності кадрів [33]. Ці фактори як раз негативно впливають на розвиток галузі та окремих підприємств, стримуючи позитивну тенденцію ефективної діяльності.

Вказана кількість підприємств, що працює в даній галузі повністю покривають потреби українців у хлібі. Обсяги його виробництва змінюються, асортимент розширюється, що також позитивно характеризує стратегічний розвиток ринку хліба. Якщо у 2020 році спостерігалось зниження обсягів виробництва хлібобулочних виробів на 14,2% порівняно з 2019 роком, то протягом 2024 року виробництво зросло на 34,51 млрд. гривень, що більше, ніж у 2021 році (33,94 млрд. гривень). Таке зростання експерти пояснюють впровадженням сучасних технологій та розвитком експорту.

Незважаючи на загальне збільшення виробництва, український ринок хліба зазнав падіння майже на 20% через ризики, пов'язані з військовими діями [34].

Так як підприємства Криворіжжя не потрапили до списку лідерів галузі хотілося б дослідити саме їх стан щодо економічної стійкості та можливості забезпечення сталого розвитку на ринку. Нами було обрано ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» (до 1996 року – Криворізький хлібозавод №2), яке є одним з найбільших виробників хлібобулочних виробів у нашому місті з відомим на весь регіон логотипом (рис. 2.2). Юридична адреса підприємства – Дніпропетровська обл., м. Кривий Ріг, вул. Георга Отса, 6.

Рис. 2.2 – Логотип обраного підприємства

Основними напрямками діяльності є виробництво пшеничного, житньо-пшеничного хліба та здобних хлібобулочних виробів, а також кондитерських виробів (тортів та тістечок нетривалого зберігання). Виробнича потужність підприємства становить 60 т продукції за добу. Основні види продукції підприємства представлено на рис. 2.3.

Батон КВІТНЕВИЙ

Хліб ДОБРИЙ

Хліб КОЗАЦЬКИЙ

Хліб ЧЕРНІГІВСЬКИЙ

Булочка ІРИСКА

Плюшка ЦУКРОВА

Рис. 2.3 – Основа асортименту хлібобулочної продукції
ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

Результати діяльності підприємства за останні три роки (2022-2024 рр.) зведено в табл. 2.2 [35-38; додатки А, Б, В]. Користуючись представленою в цій таблиці інформацією видно, що:

- доход підприємства за три роки зменшився з 6671,5 до рівня 5016,9 тис. грн. (на 24,8%). Але необхідно відмітити, що 2023 рік за величиною доходу був найсприятливішим, так як його рівень був найвищим за аналізований період – 6867,5 тис. грн., а рівень зростання порівняно з 2022 роком становив 29,4%;
- інші ж операційні доходи збільшувалися протягом 2022-2024 років всього на 1854 тис. грн., що становило 49,8%. Якщо прослідкувати тенденцію зростання по роках видно, що в 2023 році воно було на рівні 46,5% і в 2024 році ще 2,2%. Тобто основний приріст інших операційних доходів відбулося за результатами діяльності в 2023 році. Збільшення цього показника могло бути результатом декількох чинників, але в контексті економічної стійкості інтерес представлятиме погашення кредитної заборгованості, яку ми будемо оцінювати в подальшому;
- загальна величина доходів за аналізований період збільшилася на 1,9%. І знову ж таки в 2023 році його величина була найвищою – 12324,7 тис. грн. і порівняно з початком періоду (2022 рік) зростання складало 18,5%. А в 2024 році загальний доход зменшився на 1728,9 тис. грн. або на 14%;
- собівартість реалізованої продукції зменшувалося в кожному році – в 2023 році на 595,5 тис. грн. (на 16,8%), в 2024 році на 1659,1 тис. грн. (на 56,3%). Це могло бути пов'язано зі скороченням випуску продукції в натуральних одиницях, але на жаль відомостей про кількість тон випущеної продукції у нас відсутні, тому не було можливості прослідкувати динаміку витрат на одиницю випущеної продукції та порівняти її з тенденцією цін на хлібобулочні вироби;
- інші операційні витрати постійно збільшувалися – на 19,8% за три роки. При цьому в 2023 році це зростання складало 12,5%, а в 2024 році 6,5%;
- не враховані в попередніх структурних видах витрат – інші витрати значно зменшилися за три роки з 869,3 тис. грн. в 2022 році до 4,7 тис. грн. в 2024 році. В процентному виразі це зменшення склало 99,5%;

Таблиця 2.2 – Результати аналізу техніко-економічних показників діяльності ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

Показник	Періоди			Відхилення			
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2024 від 2022		2024 від 2023	
				+, -	%	+, -	%
Доход від реалізації	6671,5	6867,5	5016,9	-1654,6	-24,8	-1850,6	-24,8
Інші операційні доходи	3724,9	5457,2	5578,9	+1854,0	+49,8	+121,7	+2,2
Всього доходи	10396,4	12324,7	10595,8	+199,4	+1,9	-1728,9	-14,0
Собівартість реалізованої продукції	3540,7	2945,2	1286,1	-2254,6	-63,7	-1659,1	-56,3
Інші операційні витрати	7727,2	8694,1	9258,9	+1531,7	+19,8	+564,8	+6,5
Інші витрати	869,3	1168,5	4,7	-864,6	-99,5	-1163,8	-99,6
Всього витрати	12137,2	12807,8	10549,7	-1587,5	-13,0	-2258,1	-17,6
Фінансовий результат до оподаткування	-1740,8	-483,1	46,1	+1694,7	+102,6	+523,2	+109,5
Податок на прибуток	-	-	5,2	-	-	-	-
Чистий прибуток	-1740,8	-483,1	40,9	+1781,7	+102,3	+524,0	+108,5
Середня вартість основних засобів	11498,2	16090,0	18041,7	+6543,5	+56,9	+1951,7	+12,1
Середня вартість виробничих запасів	8924,9	5428,8	4048,1	-4876,8	-54,6	-1380,7	-25,4
Фондовіддача, грн./грн.	0,5802	0,4268	0,2781	-0,3021	-52,1	-0,1487	-34,8
Частка виробничих запасів у витратах, грн./грн.	0,7353	0,4239	0,3837	-03516	-47,8	-0,0402	-9,5
Продуктивність праці, тис. грн./особу	2223,8	2289,2	1672,3	-551,5	-24,8	-616,9	-26,9

- саме за рахунок зменшення інших витрат загальна їх величина в 2024 році скоротилася. За три роки скорочення відбулося з 12137,2 тис. грн. до 10549,7 тис. грн., що становило всього 13%. Хоча в 2024 році порівняно з 2023 роком скорочення загальних витрат підприємства було на рівні 17,6%;
- за рахунок від’ємних величин фінансового результату до оподаткування в 2022 та 2023 роках підприємство в ці періоди не сплачувало податок на прибуток. І тільки в 2024 році був отриманий позитивний рівень фінансового результату – 46,1 тис. грн.;
- така ж динаміка і по чистому прибутку – в 2022 та 2023 роках підприємство зазнало збитків на рівні 1740,8 та 483,1 тис. грн. відповідно. І тільки в 2024 році отримало прибуток в 40,9 тис. грн. Відповідно було сплачено в бюджет 5,2 тис. грн. податку на прибуток. Загальний рівень зростання чистого прибутку за три роки становило 102,3%.

Перехід підприємства зі збиткової зони в прибуткову в 2024 році можна оцінити як покращення економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ». Динаміка витратних та доходних показників підприємства відображено на рис. 2.4.

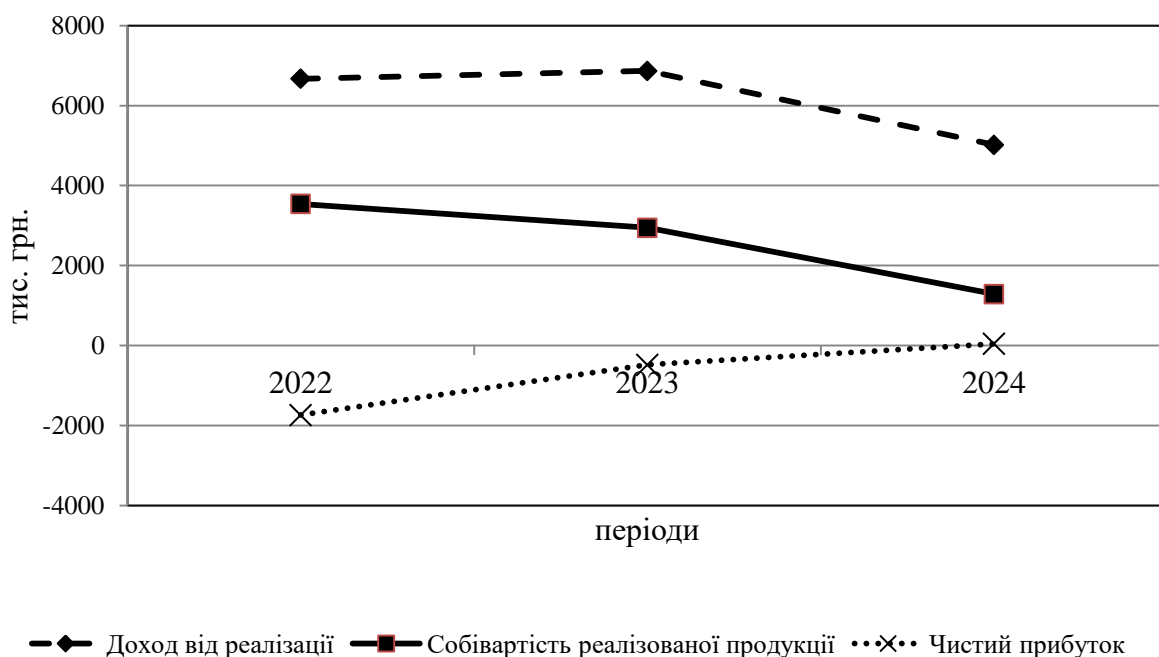

Рис. 2.4 – Динаміка основних результативних показників діяльності ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

Так як наше підприємство випускає матеріалізовану продукцію – її виробництво не можливе без використання ресурсів. Тенденції в зміні вартості основних засобів представлено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Динаміка середньої вартості основних засобів за структурними елементами, тис. грн.

Назва основних засобів	Періоди			Відхилення			
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2024 від 2022		2024 від 2023	
				+, -	%	+, -	%
будівлі та споруди	2330,5	2482,5	2489,2	+158,7	+6,8	+6,7	+0,3
машини та обладнання	8198,0	12985,0	15307,2	+7109,2	+86,7	+2322,2	+17,9
транспортні засоби	844,5	565,0	245,3	-599,2	-70,9	-319,7	-56,6
земельні ділянки	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
інші	125,8	57,5	0,0	-125,8	-	-57,5	-
Всього	11498,2	16090,0	18041,7	+6543,5	+56,9	+1951,7	+12,1

Тож бачимо, що при зменшенні варто ся транспортних засобів за три роки на 70.9% за рахунок збільшення вартості в основному обладнання підприємства (на 86,7%) відбулося поступове збільшення загальної вартості. Так, в 2023 році вартість основних засобів збільшилася з 11498,2 до 16090 тис. грн. або майже на 40%, а 2024 році ще збільшилося на 1951,7 тис. грн. (або на 12,1%). Тому прослідкуємо як змінювалася питома вага окремих структурних елементів основних засобів підприємства (рис. 2.5).

За даними про тенденції в зміні структури основних засобів підприємства видно, що за три роки питома вага:

- будівель і споруд зменшилася на 32%;
- транспортних засобів зменшилася на 80,8%;
- тільки частка машин та обладнання збільшилася з 71,3% до 84,8%, тобто у відносному вираженні загальне збільшення становило 18,9%;
- основні засоби, що не увійшли до згаданих груп і об'єднані у групу «інші» взагалі зменшилася у 2024 році до 0%.

Для можливості реалізації максимального використання виробничої потужності, інтерес представляє рівень зношення основних засобів підприємства

(рис. 2.6). А для формування цінової політики величина нарахованої амортизації, яка обов'язково включається в собівартість продукції (рис. 2.7).

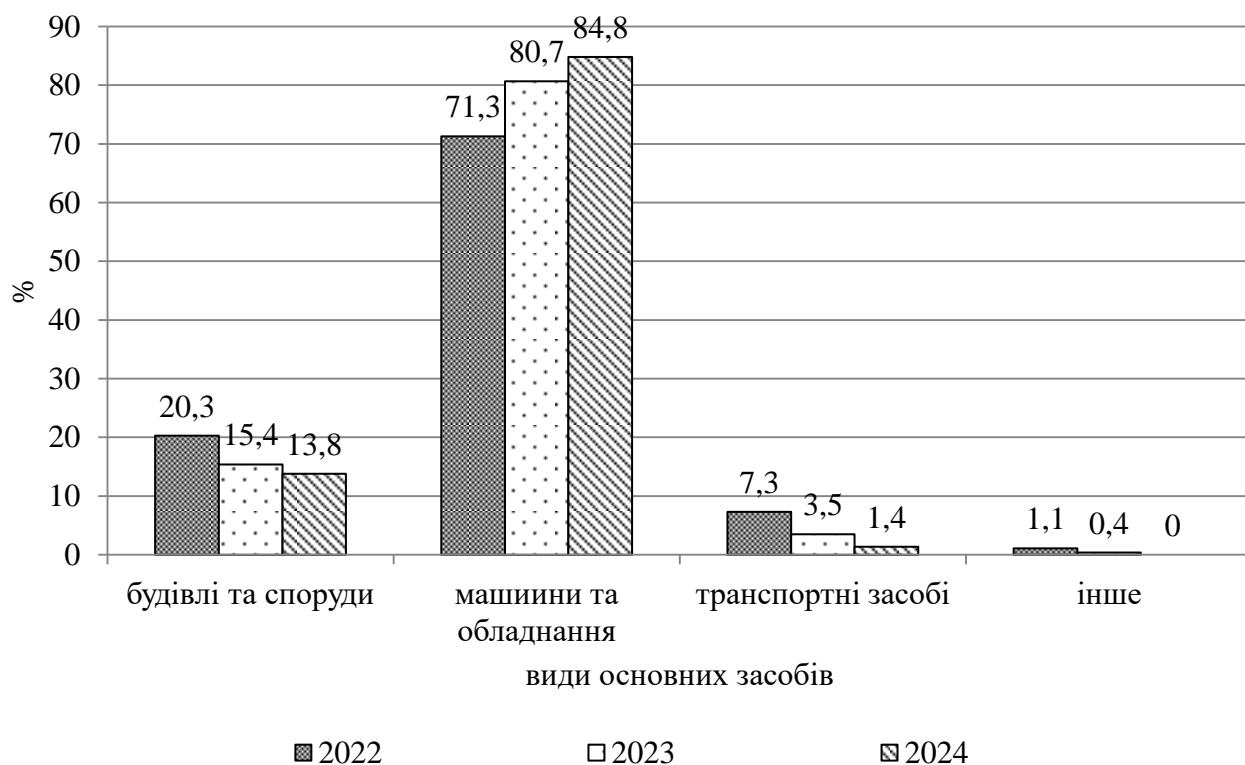

Рис. 2.5 – Тенденції в зміні структури основних засобів ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ», %

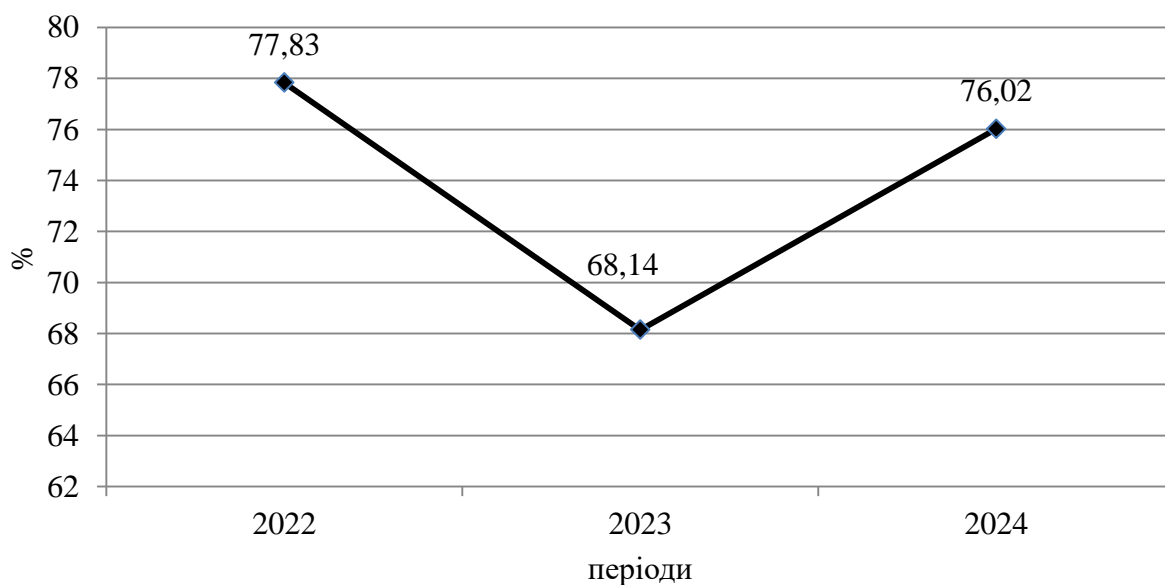

Рис. 2.6 – Зміна рівня зношення основних засобів ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ», %

Позитивним був факт зменшення рівня зношення основних засобів в 2023 році, що відбулося на фоні збільшення їх вартості на 4591,8 тис. грн. Тому можна припустити процес оновлення технологічного устаткування, що в свою чергу може позитивно відобразитися на собівартості (зменшитися) та якості продукції (покращитися).

Але ці припущення не працюють в 2024 році – так як при подальшому зростанні вартості основних засобів на 1951,7 тис. грн. рівень зношення різко збільшився – з 68,14 до 76,02%. Єдине припущення що відбулася інтенсифікація його використання у зв'язку зі збільшенням виробництва. Підтвердження цього можна побачити в табл. 2.4.

Таблиця 2.4 – Порівняння темпів зміни показників

Показник	Коефіцієнт темпу приросту	
	2022-2023 рр.	2023-2024 рр.
Дохід	1,19	0,86
Вартість ОсЗ	1,40	1,12
Рівень зношення ОсЗ	0,87	1,12

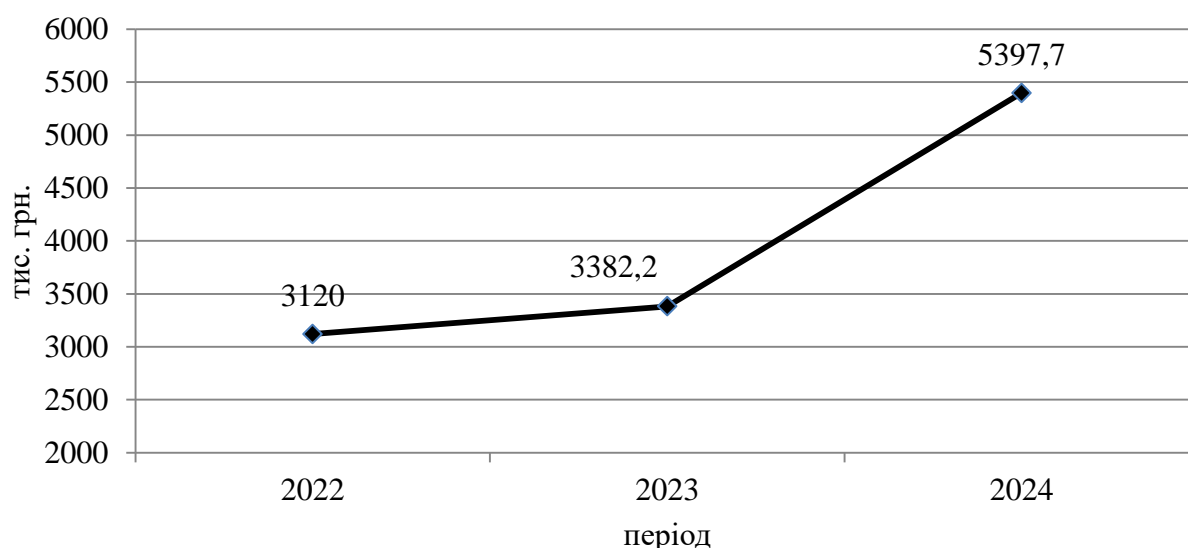

Рис. 2.7 – Зміна величини нарахованої амортизації
ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ», тис. грн.

За інформацією представленою на рис. 2.7 видно, що величина нарахованої амортизації кожного року збільшується. При цьому собівартість реалізованої продукції зменшується, а загальна величина витрат в 2023 році збільшується при збільшенні вартості основних засобів. В 2024 році собівартість реалізованої продукції і загальна величина витрат зменшуються при збільшенні вартості використаних засобів і збільшенні амортизаційних нарахувань (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 – Порівняння темпів зміни витратних показників ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

Показник	Коефіцієнт темпу приросту	
	2022-2023 рр.	2023-2024 рр.
Собівартість реалізованої продукції	0,83	0,44
Всього витрати	1,06	0,82
Вартість ОсЗ	1,40	1,12
АВ	1,08	1,59

Таким чином, щодо результатів діяльності ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» можна сказати, що позитивним є отримання в 2024 році позитивного значення чистого прибутку при збитках в 2022-2023 роках, але підприємству необхідно оптимізувати ефективність використання його основних засобів для підвищення економічної стійкості.

2.2 Результати оцінювання економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

Як вже зазначалося в попередньому розділі економічна стійкість має компоненти (табл. 1.4), дослідження яких дозволить сформулювати інтегральний показник її рівня.

Основні показники, що характеризують виробничу стійкість вже представлені в табл. 2.2, але для встановлення їх впливу на стан підприємства та співзалежність між ними розглянемо табл. 2.6.

Тож бачимо, що при негативній динаміці показників ефективності використання основних засобів (зменшення фондівдачі за три роки на 52,1%) та персоналу (зменшення продуктивності праці за ці ж три роки на 24,8%) величина витрат на кожну 1 грн. вартості продукції ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» зменшувалася. І це є характеристикою ефективного управління ресурсами, що відображається і на зміні ефективності виробництва.

Таблиця 2.6 – Показники виробничої стійкості як компонент економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

Показник	Період			Δ, %	
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2024-2022 рр.	2024-2023 рр.
Фондовіддача, грн./грн.	0,5802	0,4268	0,2781	-52,1	-34,8
Продуктивність праці, тис. грн./особу	2223,8	2289,2	1672,3	-24,8	-26,9
Витратомісткість продукції, грн./грн.	0,53	0,43	0,26	-50,9	-39,5
Рентабельність виробництва, %	-49,2	-16,4	3,2	+105,3	+119,5
Частка новітніх основних виробничих засобів	0,07	0,11	0,13	+85,7	+18,2

Як бачимо, рентабельність виробництва в 2024 році вперше прийняла позитивне значення (3,2%). Але якщо порівнювати фондівдачу та темп приросту інноваційності основних виробничих засобів то видно, що це робота підприємства на перспективу і на сьогодні кореляції між цими показниками не прослідковується.

Якщо порівнювати результати виробництва в кореляції з продажами продукції та отриманим доходом ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» (рис. 2.8), то видно що в 2023-2024 роках доход від продажів дещо перевищували вартість продукції. І в 2024 році це крім іншого забезпечило підприємству отримання чистого прибутку в розмірі 40,9 тис. грн. в порівнянні зі збитковими попередніми періодами.

Одним з основних компонентів економічної стійкості є фінансова стійкість. Оцінюючи фінансовий стан проведемо аналіз ліквідності підприємства (табл. 2.7).

Розглядаючи розраховані та представлені в табл. 2.7 показники ліквідності, необхідно відмітити, що за весь період ні один з них не досягає рівня нормативного (для поточної – 2,0, швидкої – 1,0, абсолютної – в межах 0,1-0,2). Саме тому коефіцієнт забезпечення оборотним капіталом ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» має від’ємні значення, але все ж таки в 2024 році ситуація покращується – рівень коефіцієнту збільшився в порівнянні з попереднім 2023 роком на 6,3%.

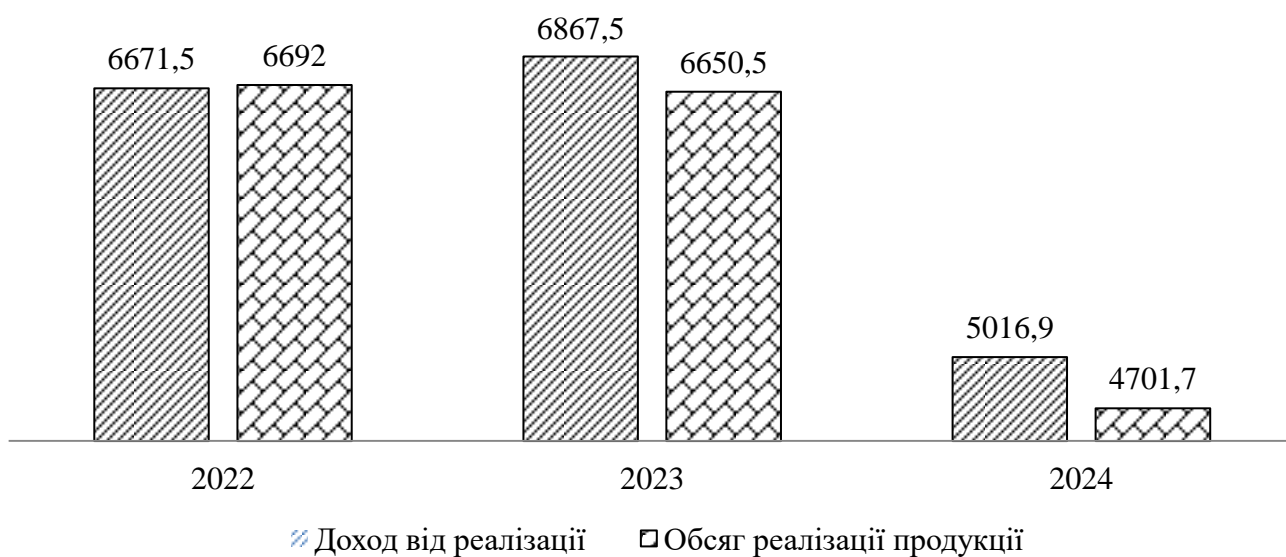

Рис. 2.8 – Порівняння обсягів реалізованої продукції з чистим доходом від реалізації ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ», тис.грн.

Таблиця 2.7 – Показники ліквідності ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» та рівні їх зміни

Показник	Період			Δ, %	
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2024-2022 рр.	2024-2023 рр.
Ліквідність					
- поточна	0,5642	0,4226	0,4384	-22,3	+3,7
- швидка	0,5066	0,3831	0,3983	-21,4	+4,0
- абсолютна	0,0003	0,0005	0,0002	-33,3	-60,0
Оборотний капітал (ОбК), тис. грн.	-51154,5	-60279,6	-55599,1	-8,6	-7,8
Коефіцієнт					
- забезпечення ОбК	-0,7730	-1,3664	-1,2808	-65,7	+6,3
- маневреності ОбК	2,0538	2,3701	2,1865	+6,5	-7,7

Найвищий рівень маневреності ОбК мало місце в 2023 році і в порівнянні з 2022 роком цей рівень збільшився на 15,4%. Але вже в наступному (2024 році) показник зменшився до рівня 2,1865, тобто на 7,7%. Все ж таки бачимо загальну позитивну динаміку зростання рівня маневреності ОбК за період 2022-2024 роки на 6,5%.

Інші показники, що характеризують фінансову стійкість ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» представлено в табл. 2.8 та на рис 2.9-2.11.

Таблиця 2.8 – Результати дослідження коефіцієнтів фінансової стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

Коефіцієнт	2022	2023	2024	Відносне відхилення (%) рівня 2024 року порівняно з	
				2022 р.	2023 р.
- автономії власних коштів	-0,269	-0,322	-0,346	-28,6	-7,5
- фінансової залежності	-3,712	-3,105	-2,894	+78,0	+93,2
- маневреності власного капіталу	-2,054	-2,370	-2,187	-6,5	+7,7
- фінансової стійкості	-0,212	-0,244	-0,257	-21,2	-5,3
- співвідношення залученого та власного капіталу	-4,712	-4,105	-3,894	+17,4	+5,1

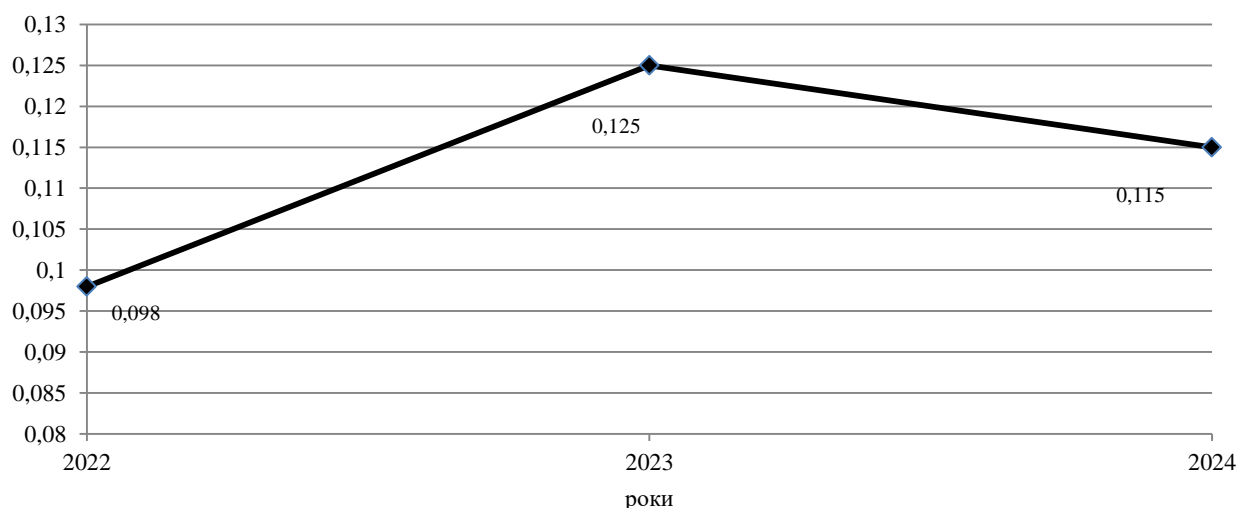

Рис. 2.9 – Динаміка оборотності оборотних активів ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

Як бачимо, всі розраховані коефіцієнти мають від'ємні значення і відповідно значно менші за нормативні значення. Все це результат негативної

величини власного капіталу підприємства в результаті отриманих збитків в кожному із аналізованих років. Єдиним позитивним є пришвидшення маневреності власного капіталу в 2024 році на 7,7% порівняно з попереднім періодом.

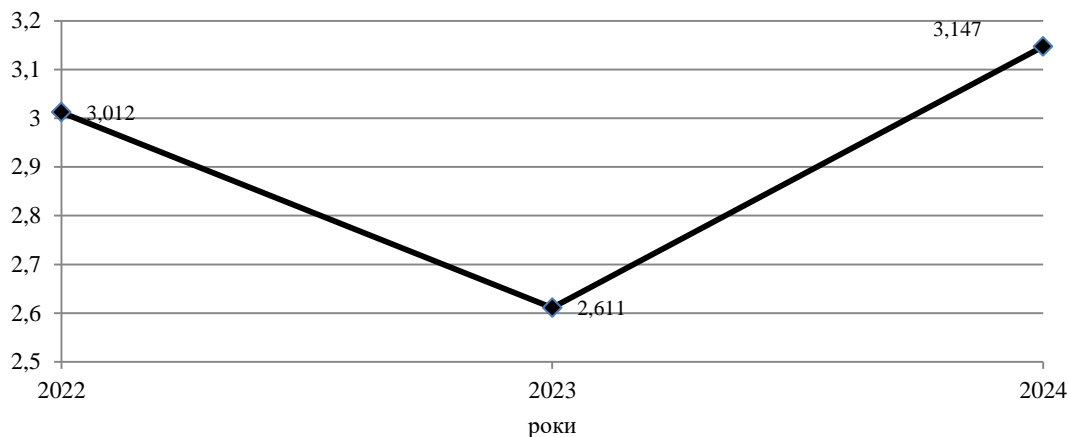

Рис. 2.10 – Динаміка дебіторської заборгованості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

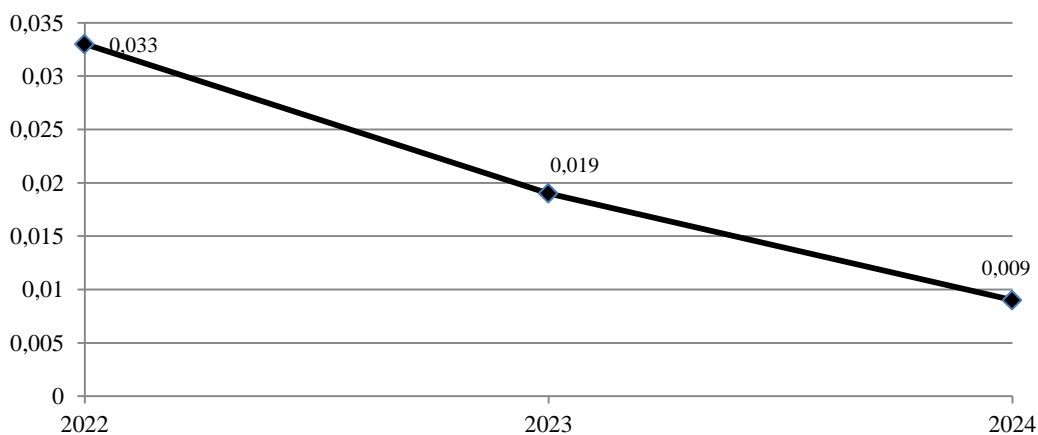

Рис. 2.11 – Динаміка дебіторської та кредиторської заборгованості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

Представлені на рис. 2.9-2.11 показники свідчать про неналежний стан оборотності активів та видів заборгованості підприємства і свідчать про низький рівень економічної стійкості.

Говорити про інноваційну стійкість підприємства взагалі не доводиться, так як при низькій фінансовій стійкості у підприємства не має можливості

виділяти кошти на інновації та формувати власні чи купувати нематеріальні активи.

Стосовно організаційно-управлінської стійкості необхідно сказати, що при відносно невеликій кількості працівників плінність кадрів не висока – на рівні 5%. Тобто підприємство мінімізує витрати на навчання пекарів та допоміжного персоналу. Представлені на рис. 2.12 рівні продуктивності праці свідчить про позитивну динаміку в 2023 році порівняно з 2022 роком, але в 2024 році її величина зменшилася майже на 27% за рахунок зменшення доходу від реалізації, навіть при зменшенні рівня збитковості.

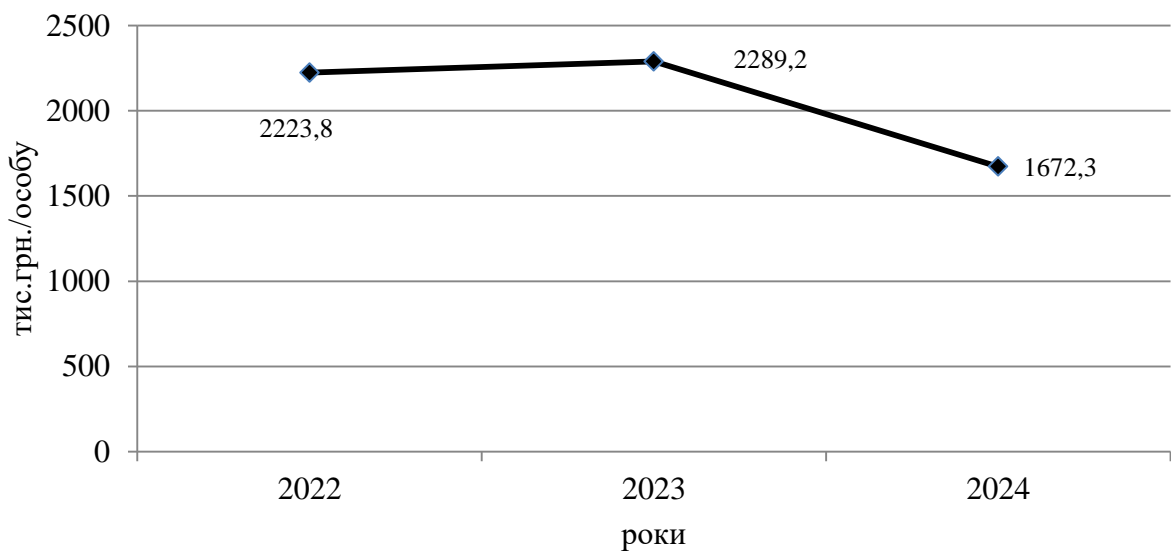

Рис. 2.12 – Зміна рівнів продуктивності праці на ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

Для дослідження маркетингової стійкості як складової економічної розраховували показники представлені в табл. 2.9.

Таблиця 2.9 – Результати дослідження маркетингової стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» як елементу економічної

Показник	Період			Δ, %	
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2024-2022 рр.	2024-2023 рр.
Рентабельність продажів, %	-26,093	-7,035	0,919	+103,5	+113,1
Частка ринку	0,12	0,15	0,24	+100,0	+60,0
Рівень конкурентоспроможності продукції	0,32	0,38	0,45	+40,6	+18,4

Оцінювання змін показника рентабельності продажів показав, що в 2022 та 2023 роках підприємство мало збитки (величина чистого прибутку від'ємна – -1740,8 та -483,1 тис. грн. відповідно). Але в 2024 році за рахунок отримання прибутку на рівні 40,9 тис. грн. отримано збільшення рівня показника за три роки на 103,1%.

Відповідно покращувалися і рівні конкурентоспроможності продукції ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» - з 0,32 в 2022 році до 0,45 в 2024 році. Загальний рівень покращення становив 40,6%.

Частка ринку хлібобулочних виробів ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» збільшилася за три роки в два рази або на 100%. Це свідчить про підвищення попиту на ці продукти на регіональному ринку.

На основі розрахованих показників по елементах економічної стійкості можна розрахувати інтегральний показник економічної стійкості за принципами розрахунку представленими в табл. 1.7. Результати оцінювання відображені в табл. 2.10.

Таблиця 2.10 – Результати оцінювання показників стійкого розвитку ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

Показник		Період			Δ, %	
		2022 р.	2023 р.	2024 р.	2024-2022 рр.	2024-2023 рр.
<i>R</i> продажів	<i>R</i> ₁	-26,093	-7,035	0,919	+103,5	+113,1
<i>R</i> ЕВІТДА	<i>R</i> ₂	-23,100	-4,100	4,900	+21,2	+119,5
<i>R</i> прибутку	<i>R</i> ₃	-26,093	-7,035	0,815	+103,1	+111,6
<i>R</i> активів	<i>R</i> ₄	-1,882	-0,612	0,055	+6,3	+9,0
<i>R</i> власного капіталу	<i>R</i> ₅	6,988	1,899	-0,161	-97,7	-91,5
ІІІ економічної стійкості		-0,023	-0,018	0,015	+65,2	+83,3

У відповідності зі шкалою рівня стійкого розвитку суб'єкту діяльності (табл. 1.8) щодо ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» можна зробити висновок, що позитивним є збільшення рівня стійкості за три роки на 65,2%. При цьому два суміжні роки 2023-2024 роки забезпечили збільшення показника на 83,3%. Динаміка інтегрального показника економічної стійкості представлена на рис. 2.13.

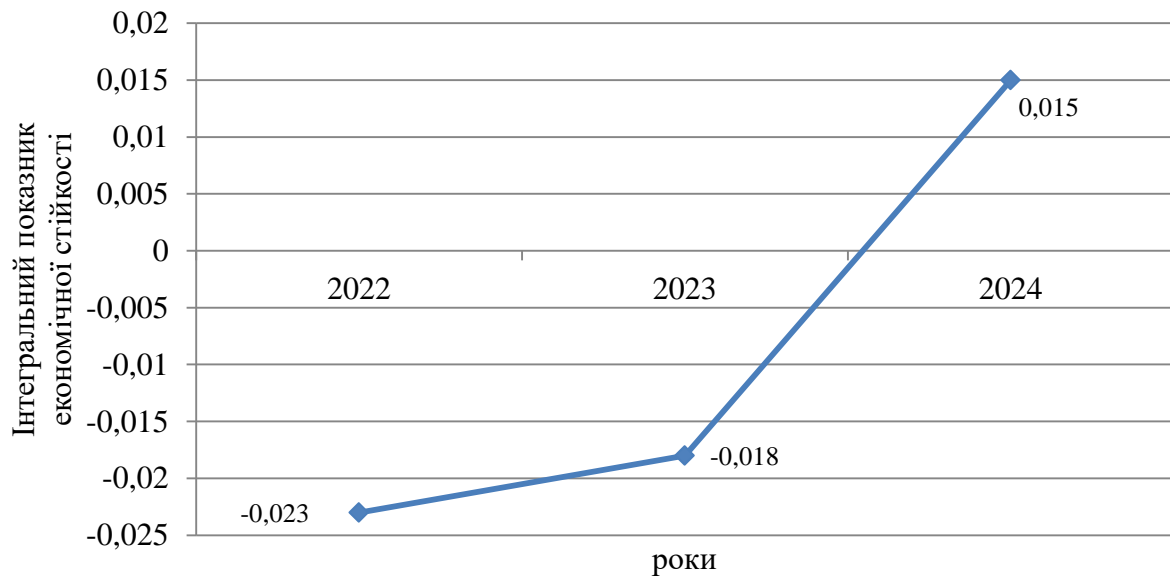

Рис. 2.13 – Динаміка результативного показника економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

Але при цьому позитивна динаміка не вивела ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» на рівень порівнюваних величин конкурентоспроможності підприємств галузі так як рівень інтегрального показника відноситься до категорії низьких (до 0,04). Тому однозначно нашому підприємству терміново необхідні заходи щодо запобігання операційним збиткам та покращення результативності діяльності.

РОЗДІЛ 3

ОБГРУНТУВАННЯ ЗАХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

3.1 Результати дослідження чинників впливу на рівень економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

Динаміка показників економічної стійкості та інтегрального результативного показника, що аналізувалися в попередньому розділі показала їх недостатній рівень для забезпечення конкурентоспроможності підприємства та за мало зусиль для сталого економічного розвитку.

Для пошуку шляхів виправлення ситуації доцільно повести факторний аналіз впливу показників стійкого розвитку (величини яких представлені в табл. 2.10) на інтегральний показник економічної стійкості (відображена на рис. 2.13).

Але також цікавим є співзалежність загальних результативних показників діяльності ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ». Так як основним кінцевим показником діяльності підприємства є чистий прибуток – досліджувати його формування (рис. 3.1). Взагалі чистий прибуток це та величина, що залишається у розпорядженні підприємства після сплати податків та інших бюджетних зобов'язань. Ці кошти можуть використовуватися підприємством для збільшення його оборотного капіталу, накопичення грошових коштів в заощадженнях при формуванні різних фондів та резервів, а також для реінвестування у виробництво. Основою для розрахунку чистого прибутку зазвичай є валовий прибуток та визначенні у відповідності з встановленими ставками податки. Крім того саме цей вид прибутку використовується для формування дивідендів акціонерам. Іншими словами чистий прибуток це та частина доходу, яка залишається підприємству після сплати всіх податків, виплати заробітної плати працівникам та здійснення інших обов'язкових платежів. Саме чистий прибуток

може бути використаний для програм розвитку виробництва, які стануть основою забезпечення його економічної стійкості.

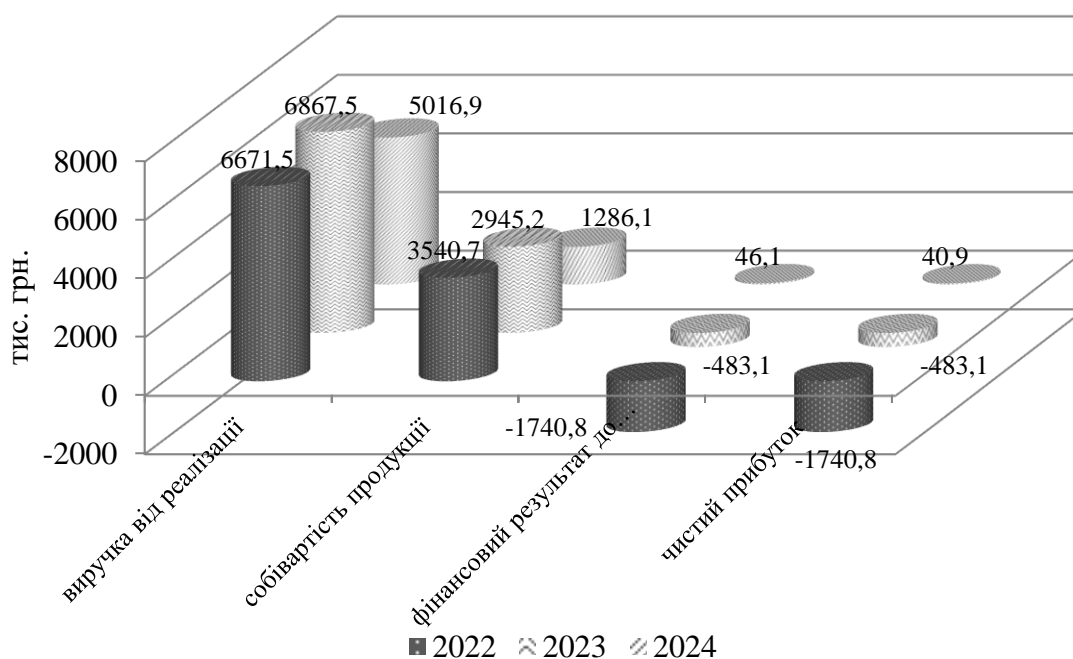

Рис. 3.1 – Результати формування чистого прибутку ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

За результатами формування чистого прибутку бачимо, що основним негативним чинником є собівартість продукції, яка по аналізованим рокам становила таку частку (Ч) виручки від реалізації:

$$Ч, \% = C/B \times 100$$

$$Ч_{2022} = 3540,7 / 6671,5 \times 100 = 53,1\%$$

$$Ч_{2023} = 2945,2 / 6867,5 \times 100 = 42,9\%$$

$$Ч_{2024} = 1286,1 / 5016,9 \times 100 = 25,6\%$$

То ж бачимо, що зменшення частки собівартості у виручці мала позитивну динаміку – вона зменшувалася. Саме тому однією з причин виходу підприємства в 2024 році із збиткової зони став і цей факт.

Визначивши величину витрат на виготовлення продукції на 1 грн. вартості реалізованої продукції ($V_{1\text{грн РП}}$) провели аналіз залежності цієї величини. Вихідними даними для аналізу є величини відображені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Вихідні дані для факторного аналізу витратності ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» виготовлення товарної продукції

Показник	Періоди		
	2022	2023	2024
Фактори впливу			
Чистий дохід, тис. грн.	6671,5	6867,5	5016,9
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	3540,7	2945,2	1286,1
Результат			
$V_{1\text{грн РП}}$, грн./грн.	0,53	0,43	0,26

Динаміка питомих витрат з відображенням кореляційного рівняння представлена на рис. 3.2.

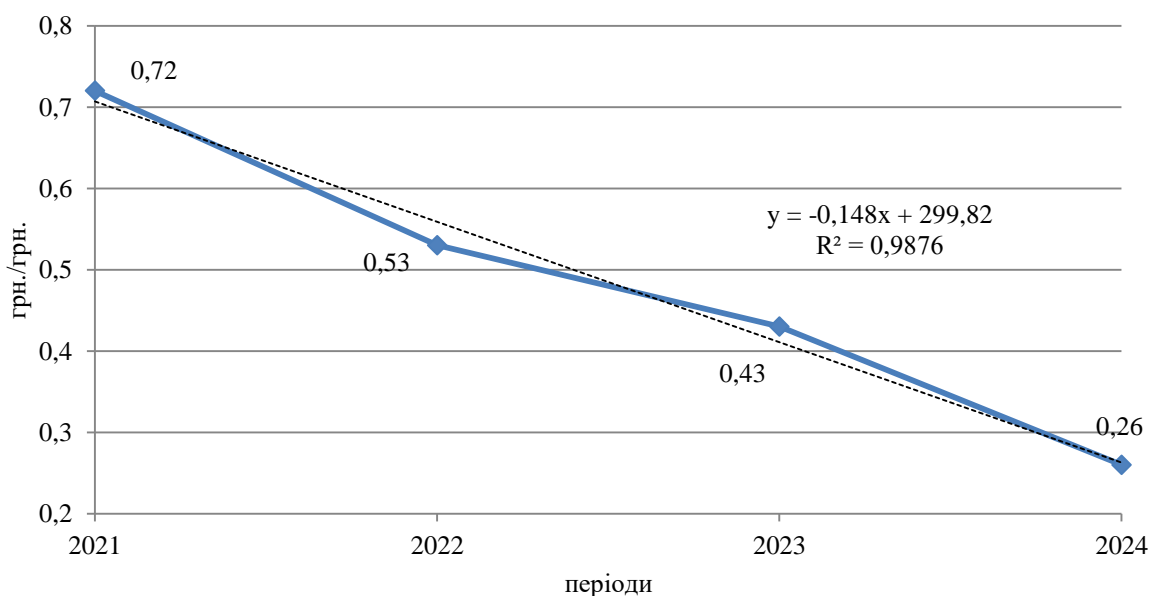

Рис. 3.2 – Зміна величини витрат на 1 грн отриманого доходу від реалізації продукції ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

За кореляційним рівнянням зміни витратності підприємства бачимо загальну позитивну динаміку показника – питомі витрати зменшувалися в 2022 році порівняно з початком аналізованого періоду (2021 рік) на 26,4%, в 2023 році ще на 18,9% і в 2024 році ще на 39,5%. Загальний рівень зменшення склав 63,9% або в середньому на 0,148 грн./грн. Чому ж тоді при такому результаті підприємство в 2022-2023 роках знаходилося в збитковій зоні. Ймовірно на доходність впливали декілька чинників.

Для визначення впливу зміни собівартості реалізованої продукції ($V^C_{1\text{грн РП}}$) порівнювали її поточне значення та величину доходу від реалізації попереднього року:

$$V^C_{1\text{грн РП},2022} = 3540,7 / 5436,8 = 0,651 \text{ грн./грн.}$$

$$V^C_{1\text{грн РП},2023} = 2945,2 / 6671,5 = 0,441 \text{ грн./грн.}$$

$$V^C_{1\text{грн РП},2024} = 1286,1 / 6867,5 = 0,187 \text{ грн./грн.}$$

де 5436,8 – доход від реалізації 2021 року.

Для визначення впливу зміни доходу від реалізації на величину питомих витрат ($V^D_{1\text{грн РП}}$) порівнювали величину собівартості продукції поточного періоду та значення доходу наступного року:

$$V^D_{1\text{грн РП},2022} = 3540,7 / 6867,5 = 0,516 \text{ грн./грн.}$$

$$V^D_{1\text{грн РП},2023} = 2945,2 / 5016,9 = 0,587 \text{ грн./грн.}$$

Для визначення $V^D_{1\text{грн РП},2024}$ потрібна прогнозна величина доходу в наступному після 2024 року. Її визначали з урахуванням рівня зміни доходу в 2024 році порівняно з попереднім – він зменшився на 26,9% та зміни

собівартості, яка зменшилася на 56,3%. Так як зменшення ціни значно перевищувало зменшення доходу прогнозна величина доходу зменшували на 5% і становитиме вона:

$$5016,9 \times 0,95 = 4766,1 \text{ тис. грн.}$$

Тоді зміна витрат на 1 грн вартості продукції під впливом прогнозованого доходу дорівнюватиме:

$$V_{1\text{грн РП,2024}}^D = 1286,1 / 4766,1 = 0,270 \text{ грн./грн.}$$

Зміна величини витрат на 1 грн. доходу отриманого від реалізації продукції під впливом зміни собівартості представляє собою наступні величини:

$$\Delta V_{1\text{грн РП,2022}}^C = 0,651 - 0,53 = 0,121 \text{ грн./грн.}$$

$$\Delta V_{1\text{грн РП,2023}}^C = 0,441 - 0,43 = 0,011 \text{ грн./грн.}$$

$$\Delta V_{1\text{грн РП,2024}}^C = 0,187 - 0,26 = -0,073 \text{ грн./грн.}$$

Зміна величини витрат на 1 грн. доходу отриманого від реалізації продукції під впливом зміни виручки від реалізації представляє собою наступні величини:

$$\Delta V_{1\text{грн РП,2022}}^D = 0,516 - 0,53 = -0,014 \text{ грн./грн.}$$

$$\Delta V_{1\text{грн РП,2023}}^D = 0,587 - 0,43 = 0,157 \text{ грн./грн.}$$

$$\Delta V_{1\text{грн РП,2024}}^D = 0,270 - 0,26 = 0,010 \text{ грн./грн.}$$

Сумарний же вплив обох досліджуваних чинників виглядає наступним чином:

$$\Delta V_{1\text{грн РП},2022}^{\Sigma} = 0,121 - 0,014 = 0,107 \text{ грн./грн.}$$

$$\Delta V_{1\text{грн РП},2023}^{\Sigma} = 0,011 + 0,157 = 0,168 \text{ грн./грн.}$$

$$\Delta V_{1\text{грн РП},2024}^{\Sigma} = -0,073 + 0,010 = -0,063 \text{ грн./грн.}$$

Тобто бачимо, що при впровадженні певних заходів, що забезпечуватимуть отримання доходу від реалізації на рівні прогнозного рівня (а краще його зростання) та при фактичному зменшенні собівартості в 2024 році на 56,3%, отримали позитивний факт впливу – зменшення рівня питомих витрат на 0,063 грн./грн.

Результати кореляції між показниками, що досліджувалися з використанням факторного аналізу наведені на рис. 3.3-3.5.

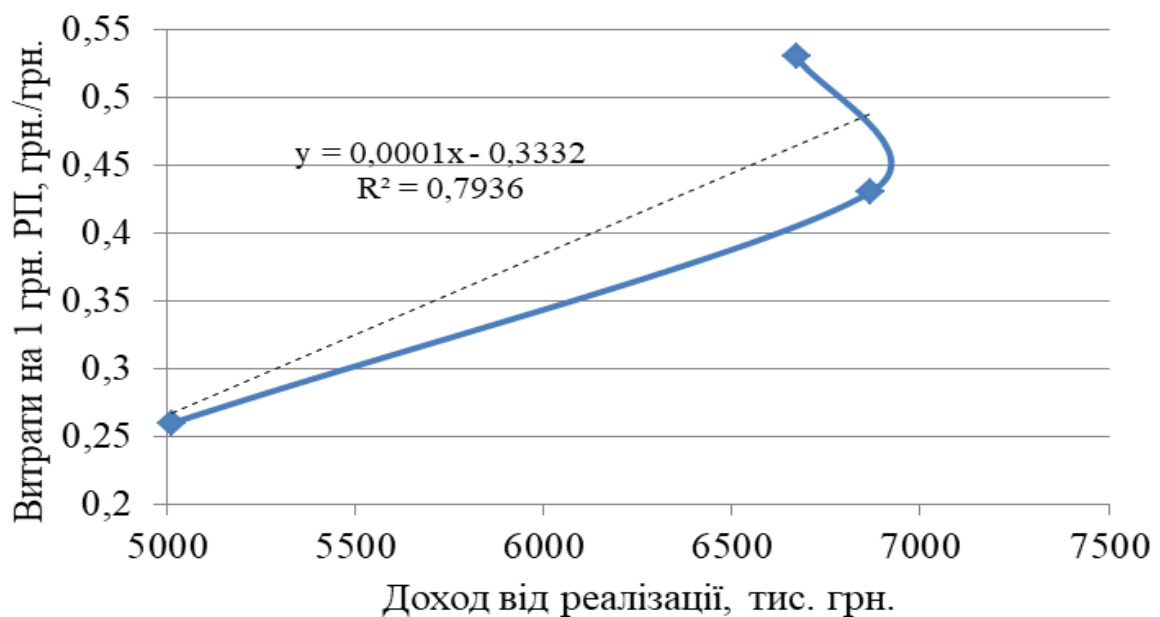

Рис. 3.3 – Кореляційна залежність між доходом від реалізації та витратами на 1 грн. вартості реалізованої продукції за 2022-2024 роки для ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

Величина достовірності апроксимації між величинами представленими на рис. 3.3 свідчить про рівень залежності близький до достатнього. Як раз зменшення рівня доходу в 2024 році до рівня 5016,9 тис. грн. порівняно з 6867,5 в 2023 році зменшило рівень залежності.

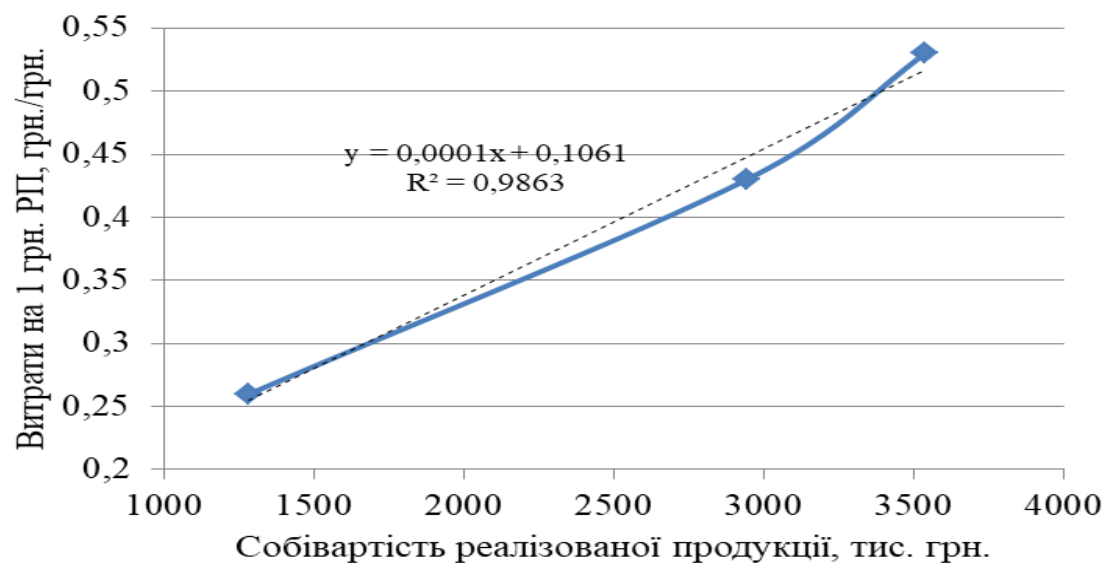

Рис. 3.4 – Кореляційна залежність між собівартістю реалізованої продукції та витратами на 1 грн. її вартості за 2022-2024 роки для ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

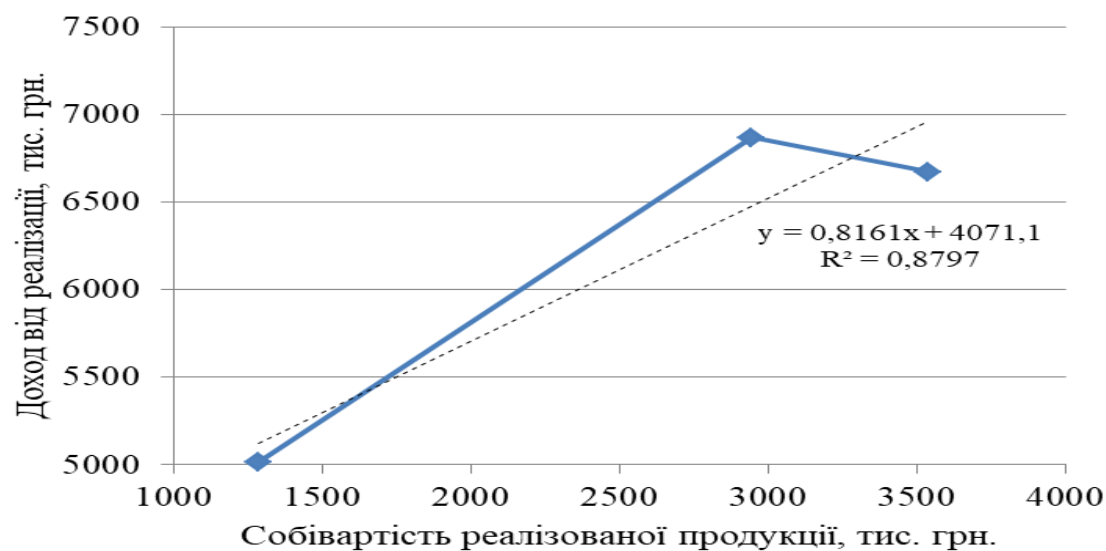

Рис. 3.5 – Кореляційна залежність між собівартістю реалізованої продукції та доходом від її реалізації за 2022-2024 роки для ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

Коефіцієнт залежності між собівартістю реалізованої продукції та витратами на 1 грн. її вартості ($R^2 = 0,9863$) свідчить про дуже тісний зв'язок, що пояснюється однаковим економічним змістом величин. Між собівартістю реалізованої продукції та доходом від її реалізації залежність також достатньо тісна, про що свідчить рівень коефіцієнту апроксимації – $R^2 = 0,8797$.

Результати дослідження зі співставлення інших показників, що характеризують економічний стан підприємства за даними табл. 2.10 з використанням принципів кореляційного аналізу представлені на рис. 3.6-3.10.

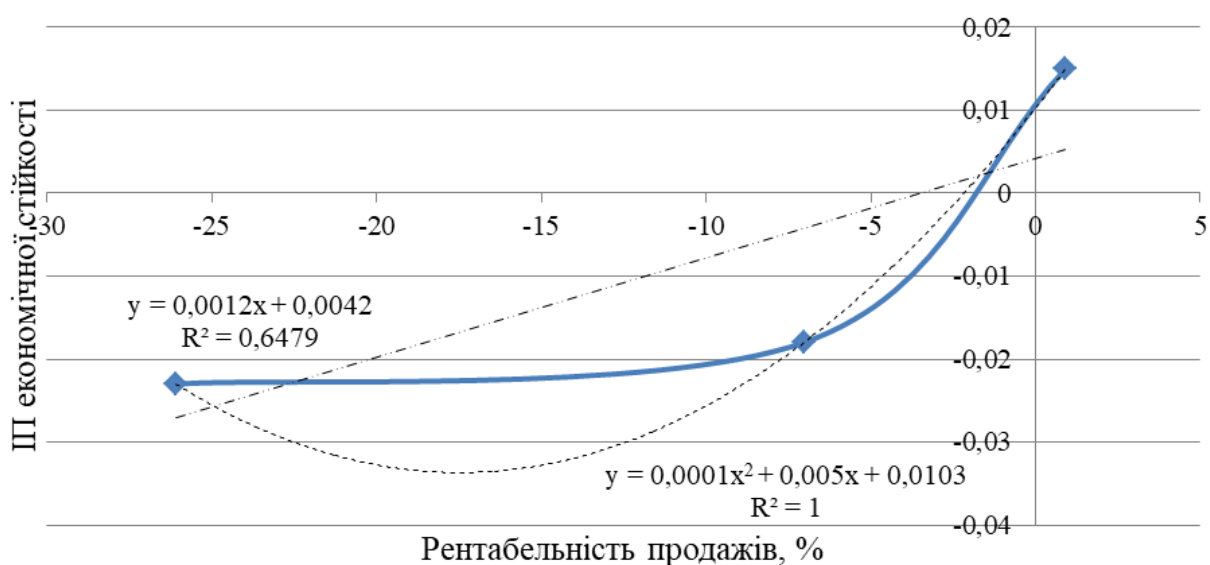

Рис. 3.6 – Результати кореляційного співставлення рентабельності продажів та інтегрального показника економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» за 2022-2024 роки

При встановленні залежності рентабельності продажів та інтегрального показника економічної стійкості нашого підприємства при від'ємних показниках ефективності реалізації в 2022 та 2023 роках виявили, що використання лінійного типу впливу за рівнем коефіцієнту апроксимації ($R^2 = 0,6479$) свідчить про недостатню тісноту зв'язку. При переході ж до поліноміального типу залежність зростає до абсолютного ($R^2 = 1$) і це логічно, адже серед показників ефективності діяльності продажі, що формують величину доходу підприємства, займають центральне місце.

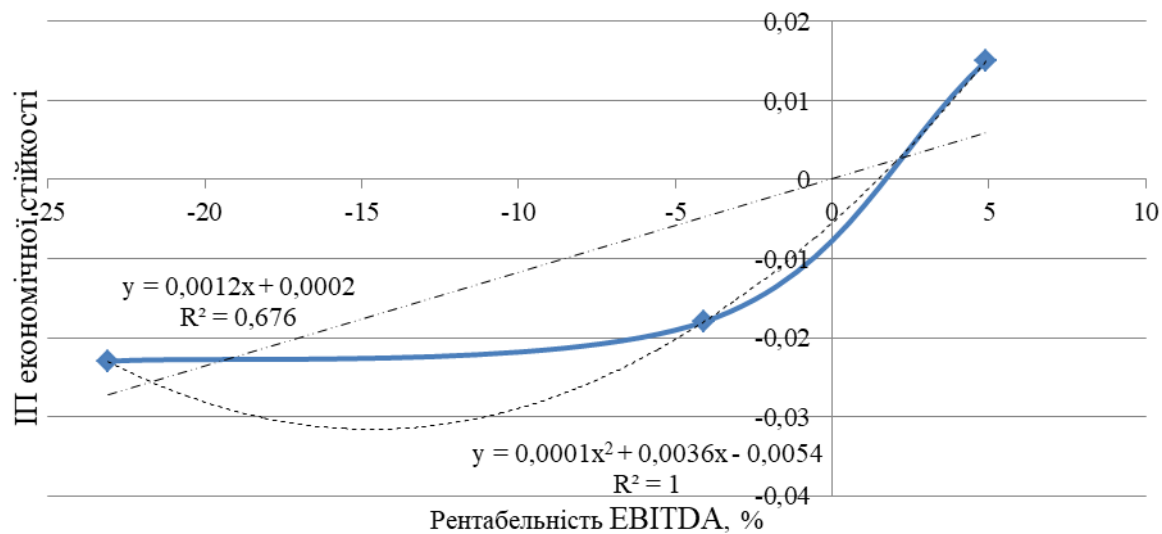

Рис. 3.7 – Результати кореляційного співставлення рентабельності EBITDA та інтегрального показника економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» за 2022-2024 роки

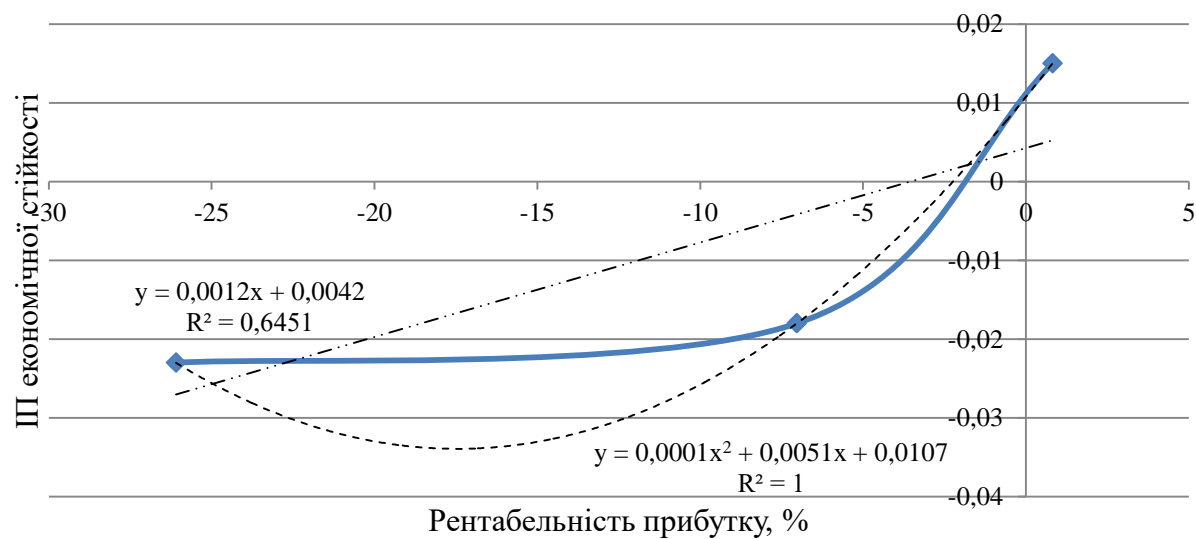

Рис. 3.8 – Результати кореляційного співставлення рентабельності прибутку та інтегрального показника економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» за 2022-2024 роки

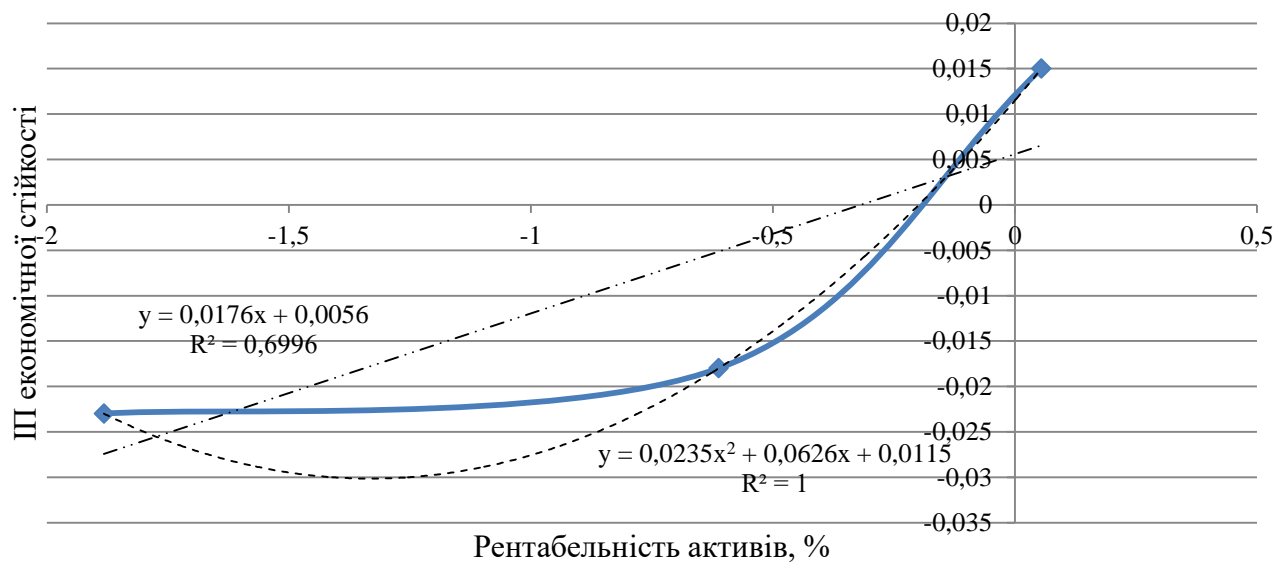

Рис. 3.9 – Результати кореляційного співставлення рентабельності активів та інтегрального показника економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» за 2022-2024 роки

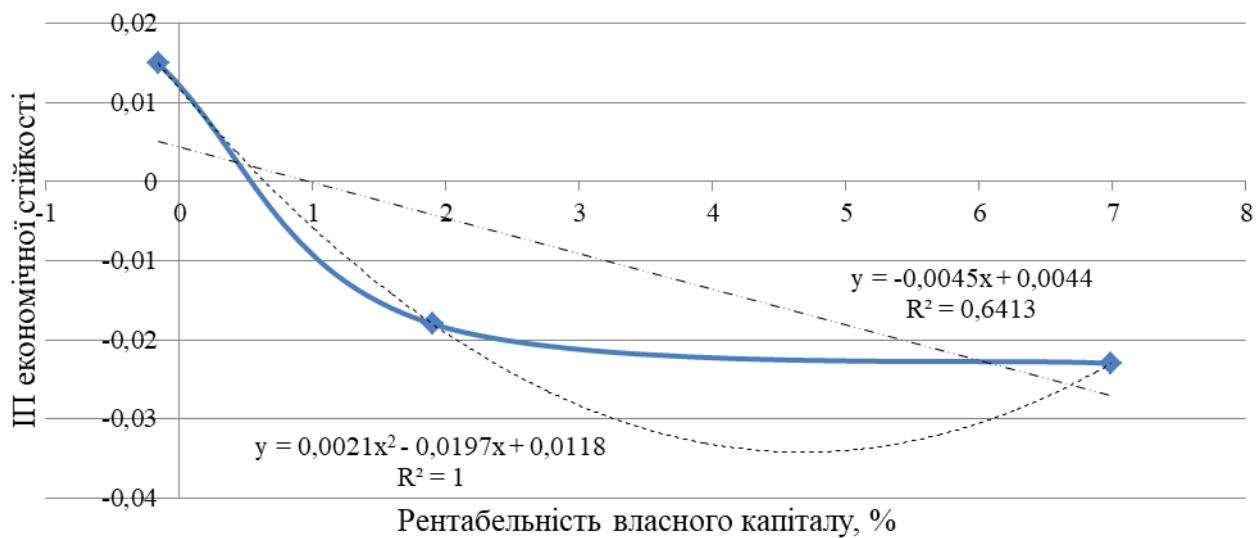

Рис. 3.10 – Результати кореляційного співставлення рентабельності власного капіталу та інтегрального показника економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» за 2022-2024 роки

Точно таку ж тенденцію впливу на інтегральний показник економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» як і у випадку з рентабельністю продажів продемонстрували і рентабельність ЕВІТДА (характеристика ефективності основної діяльності підприємства як доля прибутку до вирахування всіх зобов'язань), рентабельності прибутку, активів та власного капіталу. Зведення інформації, отриманої в результаті аналізу співставлення приведені в табл. 3.2.

Таблиця 3.2 – Результати аналізу впливу на інтегральний показник економічної стійкості (y) ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

Фактор впливу (x)		Тип залежності			
		Лінійна		Поліноміальна	
		Рівняння залежності	R^2	Рівняння залежності	R^2
R продажів	R_1	$y = 0,0012x + 0,0042$	0,6479	$y = 0,0001x^2 + 0,005x + 0,0103$	1
R ЕВІТДА	R_2	$y = 0,0012x + 0,0002$	0,676	$y = 0,0001x^2 + 0,0036x - 0,0054$	
R прибутку	R_3	$y = 0,0012x + 0,0042$	0,6451	$y = 0,0001x^2 + 0,0051x + 0,0107$	
R активів	R_4	$y = 0,0176x + 0,0056$	0,6996	$y = 0,0235x^2 + 0,0626x + 0,0115$	
R власного капіталу	R_5	$y = -0,0045x + 0,0044$	0,6413	$y = 0,0021x^2 - 0,0197x + 0,0118$	

То ж бачимо, що серед чинників впливу на інтегральний показник економічної стійкості за лінійною залежністю найвищий рівень тісноти зв'язку має рентабельність активів ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» та рентабельність його основної діяльності. Обидва показники формуються під впливом величини чистого прибутку, але в першому випадку ще має значення амортизація та податки, а в іншому – середня вартість активів підприємства.

Але чистий прибуток також має свої фактори впливу і ми якраз досліджували залежність між ними. Виявлено, що і між абсолютними величинами доходу від реалізації та собівартості реалізованої продукції ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» існує достатньо тісний зв'язок (від 90 до 98%), а також вони кореляційно значимо впливають на відносний показник витратності (витрати на 1 грн. товарної продукції ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»).

То ж саме з урахуванням проведеного оцінювання впливу чинників на динаміку економічної стійкості підприємства, особливо з урахуванням виходу його в 2024 році із збиткової зони, можна обґрунтовувати пропозиції з покращення стану ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ».

3.2 Обґрунтувати пропозиції із забезпечення економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

Економічна стійкість підприємства з виробництва хлібобулочних виробів визначається його здатністю підтримувати фінансову стабільність, забезпечувати безперервне виробництво та адаптуватися до зовнішніх і внутрішніх ризиків. Для цього може бути рекомендований комплексний підхід, що складається зі стратегічних, операційних та фінансових заходів.

На основі проведеного аналізу про діяльність ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» в 2022-2024 роках виявили, що як і для будь якого суб'єкту господарювання важливими є величини всіх видів витрат (виробничих та позавиробничих) та доходу від реалізації. Останній як відомо формується під впливом обсягів збуту та ціни реалізації. Тому заходи з підвищення рівня економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» порівняно з показником 2024 року ($IP_{2024} = 0,015$) можуть бути пов'язані з оптимізацією витрат та доходу, а від так і чистого прибутку підприємства, який відіграє ключову роль у факторах впливу на інтегральний показник економічної стійкості.

Так як комплексний підхід передбачає три рівні заходів (стратегічних, операційних та фінансових) вважаємо, що до стратегічних цілей можна віднести:

- ✓ диверсифікацію продукції через виробництво різних видів хліба, булочок, батонів, хлібців з тривалим терміном зберігання або дієтичних варіантів цієї продукції для розширення ринку продажів;
- ✓ розвиток каналів збуту за рахунок співпраці з мережами та місцевими магазинами, онлайн-продажі або навіть корпоративні контракти (з закладами охорони здоров'я чи освіти);
- ✓ аналіз ринку та конкурентного середовища шляхом постійного моніторингу попиту, змін цін та конкурентних пропозицій для гнучкого коригування своєї діяльності.

До заходів операційного спрямування відносимо:

- ✓ удосконалення виробничих процесів з впровадженням бережливого та раціонального виробництва, скорочення простоїв устаткування та втрат сировини;
- ✓ контроль якості та підпорядкування продукції загальноприйнятим стандартам з її сертифікацією, що забезпечить не тільки покращення якості продукції, а й зменшить кількість браку та дефектів і приведе до підвищення лояльності клієнтів до бренду ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» і збільшення рівня попиту на їх продукцію;
- ✓ енергоефективність та ресурсозбереження шляхом модернізації обладнання, раціонального використання сировини та енергетичної складової у витратах.

До фінансово-економічних заходів відносимо:

- ✓ впровадження системи управління витратами з постійним аналізом структури витрат та її оптимізацію, а також можливе зниження витрат на упакування, логістику та сировину без шкоди для якості продукції;
- ✓ можливе створення резервного фонду накопичення фінансових резервів для покриття непередбачених витрат в несприятливих періодах;
- ✓ інвестування в інновації спрямовані на автоматизацію виробництва, впровадження сучасних ІТ-рішень для управління запасами та замовленнями продукції окремими торговими підприємствами.

Кожен із цих напрямків в тій чи іншій мірі може бути реалізований на нашому підприємстві. Але все як завжди визначається його фінансовими можливостями. Тому при розгляді варіантів заходів, що позитивно вплинули б на рівень економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ», виходили з позиції мінімальних витрат на впровадження та максимальної віддачі.

Нами обрано три основні напрямки таких заходів:

1) Оптимізація асортименту продукції

Необхідно зазначити, що асортимент хлібобулочних виробів є ознакою гнучкості та адаптивності підприємства до змін у споживчих вимогах. Це дозволить задовольняти потенційних та постійних споживачів у їх вимогах від класичних до специфічних видів продуктів.

Відомо, що сучасні тренди хлібобулочного виробництва передбачають необхідність покращення структури харчування шляхом збільшення його біологічної цінності, тобто корисності для здоров'я споживача. Тому при виборі асортименту продукції важливо враховувати необхідність регулювання рецептури та хімічного складу готової продукції у відповідності до сучасних трендів харчування, ефективність її виготовлення шляхом можливої економії дорогої сировини, інноваційні технології отримання якісного хлібу з використанням сировини тваринного та рослинного походження [39].

Так як хімічний склад хліба є неповним з точки зору харчової та біологічної цінності по причині низького вмісту білка, серед яких відмічені незамінні амінокислоти, мінерали, вітаміни та харчові волокна. А в сільському господарстві значна частина сировини, багатої на незамінні поживні речовини, потрапляє у відходи. Тому проблема переведення переробки сільськогосподарської сировини на безвідходний цикл є актуальним завданням сучасного виробництва продуктів харчування в світі.

Оптимізація виробництва хліба за рахунок використання вторинної сільськогосподарської сировини – це можливість не лише використовувати її цінні властивості, розширювати асортимент продукції здорового харчування, а й вирішувати пріоритетні завдання розробки ефективних технологій [40]. До таких вторинних сировинних ресурсів виробництва належать молочна сироватка (побічний продукт виробництва сиру), пивна суспензія (побічний продукт пивоваріння), борошно зародишів пшениці (побічний продукт виробництва борошна). Використання цих вторинних сировинних ресурсів впливає на інтенсивність процесів бродіння тіста, позитивно впливає на клейковину борошна і тісто не прилипає до інструментів при формовці буханців, що зменшує втрати основної сировини та підвищення раціональності його використання (табл. 3.3). Крім того використання зазначених компонентів позитивно впливає на термін зберігання хліба (рис. 3.11).

Тож за рис. 3.11 бачимо, що сортиментна група хліба з додаванням продуктів вторинної сільськогосподарської сировини позитивно впливають на

якість хліба за часом його можливого зберігання. За рахунок цього обсяг продажів хлібобулочної продукції може збільшитися на 2,5%, а ціна реалізації на 5%. Крім того використання запропонованих добавок збільшує вартість виготовлення хліба на 3%.

Таблиця 3.3 – Вплив використання вторинної с/г сировини на якість хліба

Показник	Тип добавки		
	молочна сироватка	пивна суспензія	зародишки пшениці
Вологість, %	44	48,7	44,9
Кислотність, град.	3	8	4
Пористість, %	79	45	75
Об'ємний вихід, см ³ /100 г тіста	404	384	398

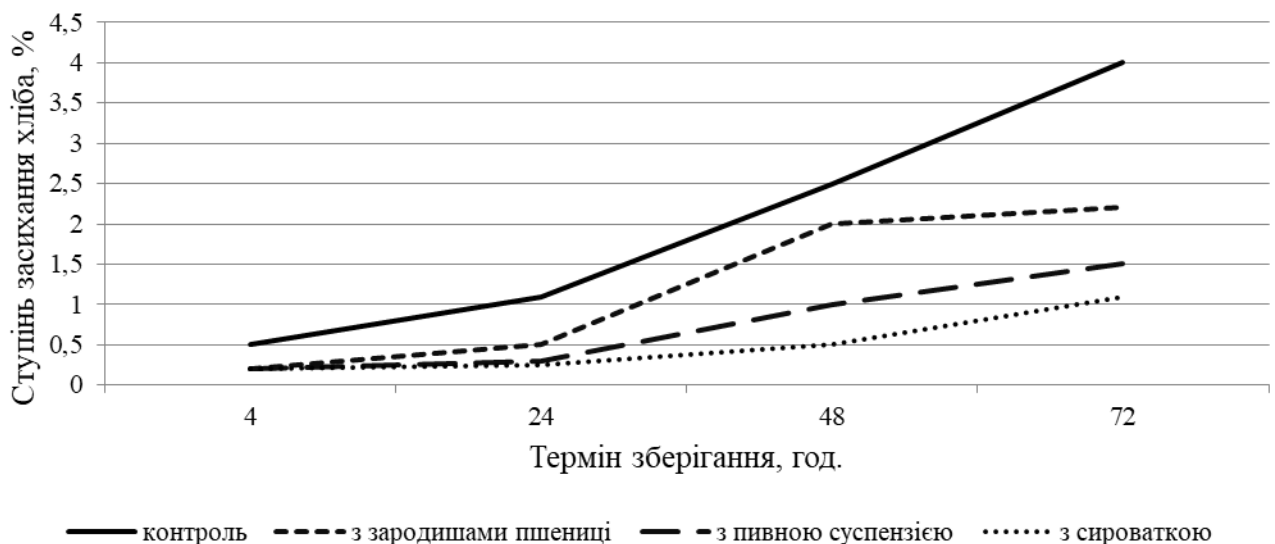

Рис. 3.11 – Вплив додавання продуктів вторинної с/г сировини та термін зберігання хліба за ступенем втрати вологості

При такій динаміці показників з урахуванням що хоча б 50% асортименту буде виготовлятися за даною пропозицією

- доход збільшиться на

$$I_{\Delta d} = 1,025 \times 1,05 = 1,07625$$

або на 7,625%

Якщо враховувати, що хоча б половина продукції буде оптимізованого асортименту збільшення доходу в наступному після базового 2024 році могло б становити

$$ЧД^1 = \frac{5016,9}{2} + 5016,9/2 \times 1,07625 = 5208,17 \text{ тис. грн.}$$

- собівартість від реалізації оптимізованої частини асортименту (50%) збільшиться на

$$С_{\text{реал}}^1 = 1286,1 \times 0,5 \times 1,03 + \frac{1286,1}{2} = 1305,39 \text{ тис. грн.}$$

Без зміни обсягів виробництва хлібобулочних виробів ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ», а тільки в результаті оптимізації асортименту продукції покращиться його дохід порівняно з базовим роком, але витрати зростуть. Зведена інформація представлена в табл. 3.4.

Таблиця 3.4 – Результати оптимізації асортименту продукції

Показник	Періоди		
	базовий 2024 рік	1-й прогнозний	2-й прогнозний
Чистий дохід, тис. грн.	5016,9	5208,17	5406,74
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	1286,1	1305,39	1324,97
$V_{1\text{грн}} \text{ РП, грн./грн.}$	0,26	0,251	0,245

Тож бачимо, що показник витрат на кожну гривну вартості реалізованої продукції з урахуванням даного заходу з оптимізації асортименту зменшується, що позитивно характеризує таке нововведення.

2) Оптимізація використання потужності підприємства

Даний підхід дасть можливість не тільки оптимізувати коефіцієнт завантаження устаткування та працівників, але й обсяги виробництва продукції.

В процесі дослідження діяльності ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» виявили, що його потужності недовантажені. Реальний коефіцієнт її використання

знаходиться на рівні 0,6-0,7, а як відомо оптимальний це 0,85-0,9. І таке недовантаження відбувалося на фоні зменшення рівня зношення в 2023 році до рівня 68,14% порівняно з попереднім значенням 77,83% (див. рис. 2.6). При цьому в базовому 2024 році цей показник знову погіршився до рівня 76,02% і це при тому, що завантаження устаткування було на таким самим – в середньому 65%.

Збільшення рівня використання потужності хоча б на 10% – до 75%, не виведе підприємство на рівень оптимально сприятливого завантаження (85-90%), але все ж таке забезпечить йому додатковий обсяг продукції, що може бути реалізована та принесе додатковий дохід:

$$\Delta\text{ЧД}^2 = 5016,9 \times 0,1 = 501,69 \text{ тис. грн.}$$

Загальний рівень витрат за рахунок випуску додаткової кількості хліба також збільшиться. Але з урахуванням впливу питомої величини нарахованої амортизації, яка в структурі собівартості займає 4%, на кожну 1 т продукції рівень збільшення становитиме 9,5%. Тоді приріст собівартості реалізованої продукції за цією пропозицією становитиме:

$$\Delta\text{С}_{\text{реал}}^2 = 1286,1 \times 0,095 = 122,18 \text{ тис. грн.}$$

Тоді віддача від реалізації заходу з підвищення використання потужності ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» за рівнем валового прибутку дорівнюватиме:

$$\text{ВП}^2 = (5016,9 + 501,69) - (1286,1 + 122,18) = 4110,31 \text{ тис. грн.}$$

При незмінній величині операційних витрат (3970,35 тис. грн.) величина рентабельності продажів (в 2024 році це було всього 0,919%) збільшиться до рівня:

$$R_{\text{продажів}}^2 = (4110,31 - 3970,35) \times 0,82 / 5518,59 \times 100 = 2,5\%.$$

Тож бачимо, що збільшення рентабельності продажів, який є одним з чинників впливу на інтегральний показник економічної стійкості, позитивно характеризує рішення з оптимізації використання потужності підприємства.

3) Оптимізація логістичних витрат

Відомо, що зниження логістичних витрат можна досягти за допомогою планування маршрутів, автоматизованих складів, управління запасами та використання цифрових систем. При цьому рівень економії може становити до 20% від транспортних та складських витрат. Загальна величина цих витрат на ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» становить в середньому 220 тис. грн./рік.

При розробці способу оптимізації цього виду витрат важливо розуміти, куди витрачаються витрати. Це можуть бути витрати на транспортування продукції, зберігання її на складі, упаковку і т. п.

Так як і у випадку з завантаженням технологічного устаткування – завантаження транспортних засобів при доставці хліба до місця реалізації має значення. Також планування маршрутів за допомогою спеціальних систем зменшує кількість недовантажених рейсів, зменшує витрати на паливо до 10%. І в цьому випадку необхідно приділяти увагу вибору найбільш підходящого транспорту за вантажопідйомністю в залежності від ваги хліба, що доставляється до місця реалізації за одну ходку.

За специфікою товару розуміємо, що продукція відвантажується два рази на день і середня вага продукції на один транспортний засіб становить біля 0,15т, а вартість його використання 300 грн. Витрати за рік будуть становити

$$300 \times 2 \times 30 \times 12 = 216 \text{ тис. грн.}$$

Це практично збігається з середніми річними витратами за інформацією підприємства. При збільшенні тривалості придатності хлібобулочної продукції можна відправляти її в місце реалізації раз на день в кількості $0,15 \times 2 = 0,3\text{т}$ при витратах на 50% більшими (450 грн.) тоді річні витрати дорівнюватимуть

$$450 \times 1 \times 30 \times 12 = 162 \text{ тис. грн.}$$

Економія підприємства при переході на поставку хліба раз на день складе $216 - 162 = 54$ тис. грн. на рік, що й доводить ефективність такої схеми поставок.

Інформація щодо ефективності реалізації запропонованих заходів відображена в табл. 3.5.

Таблиця 3.5 – Результати впровадження заходів з покращення економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ»

Види заходи	Практичний результат	Показники ефективності
1. Оптимізація асортименту продукції з використанням добавок	Збільшення об'ємного виходу тіста та терміну зберігання хлібу	$\Delta\text{ЧД} = +194,27$ тис. грн. $\Delta\text{C}_{\text{реал}} = +19,24$ тис. грн. $\Delta\text{B}_{1\text{грн.РП}} = -0,009$ грн./грн.
2. Оптимізація використання потужності підприємства	Збільшення рівня завантаження обладнання та обсягів виробництва хліба	$\Delta\text{ЧД} = +501,69$ тис. грн. $\Delta\text{C}_{\text{реал}} = +122,18$ тис. грн. $\Delta\text{R}_{\text{реал}} = +1,581\%$
3. Оптимізація логістичних витрат	Зменшення витрат на паливо та збільшення рівня завантаження транспортних засобів на один маршрут	$E = 54$ тис. грн.
всього		Ефект від впровадження заходів 608,54 тис. грн.

При впровадженні запропонованих заходів ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» в перший рік після базового 2024 року могло отримати додатково 608,54 тис. грн., що за рівнем ефективності становить

$$608,54 / 5016,9 \times 100 = 12,13\%.$$

Враховуючи позитивну ефективність пропозицій в перший після базового року, спрогнозували динаміку інтегрального показника на два наступні роки (рис. 3.12).

Підвищення рівня інтегрального показника в прогнозних періодах досягається завдяки комплексному підходу, що включає стратегічне планування щодо оптимізації асортименту продукції та технології її виготовлення,

оптимізацію коефіцієнту використання потужності зі збільшенням відповідно обсягів виробництва та реалізації хлібобулочних виробів та зменшення рівня витрат на доставку продукції до місця реалізації шляхом підвищення ефективності логістики.

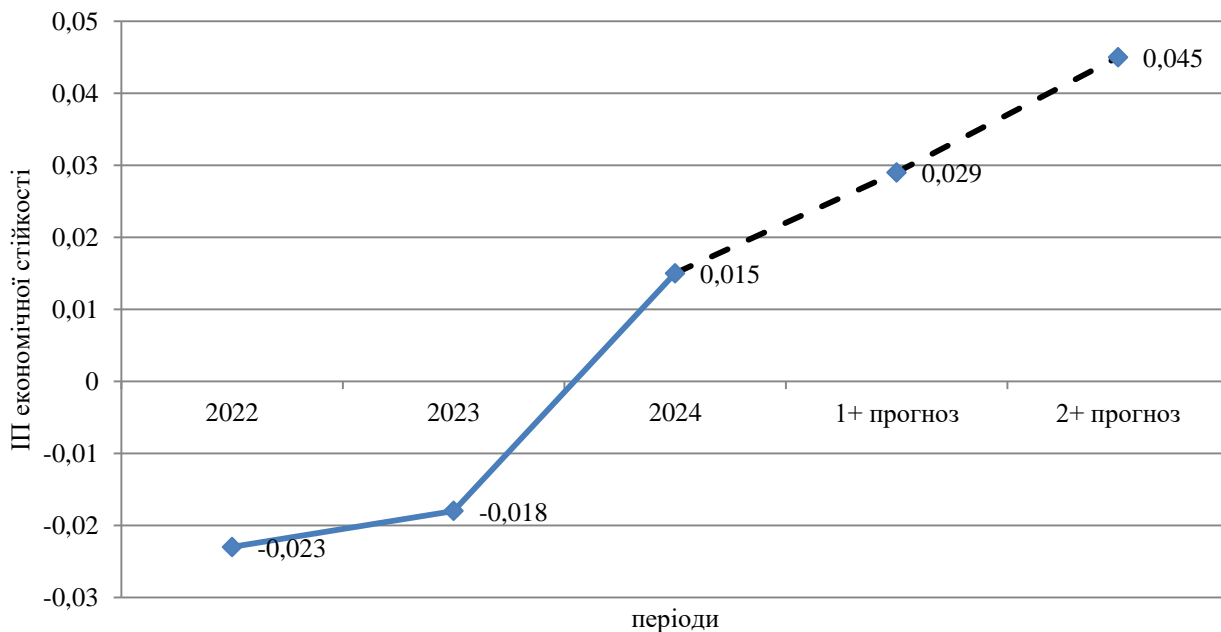

Рис. 3.12 – Результати прогнозування рівня інтегрального показника економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» з урахуванням заходів її забезпечення

Впровадження цих заходів дозволить ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» не лише зменшити свою вразливість до зовнішніх та внутрішніх потрясінь, але й забезпечити довгострокове зростання та конкурентоспроможність.

ВИСНОВКИ

На основі теоретичного вивчення сутності економічної стійкості підприємства та принципів її оцінювання; дослідження специфіки діяльності та її результатів на виробничо-торгівельному підприємстві (в умовах ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ») та зокрема ефективності його економічного механізму в процесі виробництва та реалізації хлібобулочних виробів з розробкою пропозицій щодо покращення економічної стійкості виявили, що:

1) Вперше термін «економічна стійкість» з'явився у зв'язку з розглядом проблеми обмеженості ресурсів, а на теперішній час є очевидним, що сталий економічний розвиток країни та її регіонів може бути досягнутий лише за умови економічної стійкості окремих суб'єктів економіки – окремого підприємства чи галузі, тобто тих представників бізнесу, які створюють продукт діяльності, забезпечують собі прибуток та сплачують в державний бюджет податки;

2) З економічної точки зору стійкість вказує на стан об'єкта стосовно адаптації до проявів зовнішніх чинників з урахуванням власних можливостей. Тому стійкість це по суті зовнішній прояв внутрішньої структури підприємства. До структурних елементів економічної стійкості підприємства відносять соціально-психологічну стійкість, як залежність від людського фактору та пов'язаних з ним управлінських рішень; організаційну та структурну стійкість, як здатність протистояти впливу навколишнього середовища та підтримувати контрольованість підприємством; фінансову стабільність; стабільність у здатності підтримувати техніко-технологічну складову діяльності; комерційну стабільність, як адекватність взаємодії зі споживачами та постачальниками ресурсів – для збільшення продажів, створення попиту, стимулювання продажів та контролю постачання матеріально-технічних ресурсів певної якості. Для розуміння цього в роботі нами узагальнено систему зовнішніх та внутрішніх факторів на економічну стійкість;

3) Основними компонентами економічної стійкості є виробнича, інноваційна, фінансова, організаційно-управлінська та маркетингова. Кожна з них характеризується системою показників, оптимізація яких і забезпечує покращення ефективності діяльності. Узагальнюючим показником стійкого розвитку підприємства обрали інтегральний показник економічної стійкості;

4) Для дослідження ми обрали підприємство з виробництва хлібобулочних виробів, як одного з основних продуктів харчування людини. Виробництво якісного хліба важливе для здоров'я людей, оскільки він містить багато поживних речовин, вітамінів та клітковини, сприяє нормальному функціонуванню обміну речовин, підтримує роботу травної системи, серця та допомагає контролювати рівень цукру в крові. І хоча регіональне підприємство КРИВОРІЖХЛБ не є вітчизняним лідером в галузі, але на місцевому ринку достатньо відоме;

5) Результати діяльності підприємства за 2022-2024 рр. показали, що ефективність його не є високою. Так, дохід підприємства за три роки зменшився на 24,8%. Але необхідно відмітити, що 2023 рік за величиною доходу був найсприятливішим, так як його рівень був найвищим за аналізований період – 6867,5 тис. грн., а рівень зростання порівняно з 2022 роком становив 29,4%. Але собівартість реалізованої продукції також зменшувалося – в 2023 році на 16,8% і в 2024 році на 56,3%. Це пов'язано зі скороченням випуску продукції в натуральних одиницях. Інші ж операційні витрати постійно збільшувалися – на 19,8% за три роки. Загальні витрати підприємства за аналізований період зменшилися на 13%. Така динаміка доходу і витрат по роках показали збитковість підприємства в 2022 і 2023 роках і тільки в 2024 році підприємство отримало позитивну величину чистого прибутку – 40,9 тис. грн.;

6) Проведений аналіз компонентів економічної стійкості показав, що отримання прибутку в 2024 році стало результатом покращення рівня конкурентоспроможності продукції ПРАТ «КРИВОРІЖХЛБ» – з 0,32 в 2022 році до 0,45 в 2024 році. Загальний рівень покращення становив 40,6%. А інтегральний показник економічної стійкості з негативного став позитивним і

збільшився в 2024 році порівняно з 2022 роком на 65,2%. Його рівень становив 0,015, а це в зоні низьких значень. Достатнім вважається рівень більший 0,07. Тому підприємству необхідні заходи з покращення свого стану;

7) Результати факторного аналізу показали, що зменшення частки собівартості у виручці підприємства від реалізації хлібобулочних виробів зменшувалася. І саме це стало однією з причин виходу підприємства в 2024 році із збиткової зони. Також доведено, що при впровадженні певних заходів, що забезпечуватимуть отримання доходу від реалізації на рівні прогнозного рівня (а краще його зростання) та при фактичному зменшенні собівартості в 2024 році на 56,3%, можна отримати зменшення рівня питомих витрат на 0,063 грн./грн.

8) Кореляційний аналіз факторів впливу на інтегральний показник економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» показав, що найвищий рівень впливу мають рентабельність активів підприємства та рентабельність його основної діяльності. Також виявлено, що між абсолютними величинами доходу від реалізації та собівартості реалізованої продукції ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» існує достатньо тісний зв'язок (від 90 до 98%), а також вони кореляційно значимо впливають на витрати на 1 грн. товарної продукції.

9) Для підвищення економічної стійкості ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» запропоновано напрямки оптимізації асортименту продукції, використання потужності підприємства та логістичних витрат. При впровадженні запропонованих заходів ПРАТ «КРИВОРІЖХЛІБ» в перший рік після базового 2024 року могло отримати додатково 608,54 тис. грн., що за рівнем ефективності становить 12,13%. Рівень інтегрального показника економічної стійкості при цьому в першому після базового збільшиться з 0,015 до 0,029 і ще через рік до рівня 0,045. Тож запропоновані заходи зменшать вразливість підприємства до зовнішніх й внутрішніх потрясінь та забезпечать довгострокове його зростання та конкурентоспроможність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 лютого 2025 року «Про подальшу реалізацію програм підтримки українців на основі гарантування економічної стійкості держави та посилення заходів очищення фінансової системи України» : Указ Президента України від 05.02.2025 р. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/ua/Ukazy/7118.html>.
2. Звіт про фінансову стабільність, червень 2025 року. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zvit-pro-finansovu-stabilnist-cherven-2025-roku>.
3. Деркач М. І. Еволюція економічної теорії сталого розвитку. *Збірник наукових праць ЛНТУ*. Серія «Економічна теорія та економічна історія». Луцьк, 2010. Вип. 7 (28). Ч. 1. С. 144-159.
4. Економічна теорія : навч. посібник / укл. М. І. Колосінська, С. І. Белей, С. В. Бойда. Чернівці : Чернівець. нац. унів-т., 2021. С. 107-110.
5. Porter, M. E., & Strategy, C. (1980). Techniques for analyzing industries and competitors. *Competitive Strategy*. New York : Free.
6. Томпсон мол., А. А., Стрікленд А. Дж. Стратегічний менеджмент: концепції й ситуації для аналізу. 2007. С. 305.
7. Андреева В. Г., Зубко Т. Л. Критичний аналіз підходів до визначення фінансово-економічної стійкості як найважливішого елемента економічної безпеки підприємства. *Економічна та управління XXI столітті: аналіз тенденцій та перспективи розвитку* : матеріали II міжн. наук.-практ. конференції. 2016. Київ-Будапешт-Відень. С. 26-28.
8. Gross-Gołacka E., Kusterka-Jefmańska M., Jefmański, B. Can elements of intellectual capital improve business sustainability? The perspective of managers of SMEs in Poland. *Sustainability*, 2020. 12(4), 1545.
9. Сабадаш Л. О. Уточнення змістовної сутності економічної стійкості підприємства в сучасних умовах. *Управління розвитком*, 2018. №2. С. 74-80.

10. Малярець Л. М., Смолякова О. М. Оптимізація значень показників економічної стійкості підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. Серія : Економічні науки, 2015. №1. С. 11-22.

11. Ястремська, О. М., Ястремська, О. О. Поняття економічної стійкості підприємства та її кількісне оцінювання. *Бізнес Інформ*, 2020. № 11. С. 220-230.

12. Ключ Ю. І. (2011) Вплив інноваційної привабливості підприємства на економічну стійкість його діяльності [Авторефер. дис. канд. екон. наук. Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля]. Репозитарій НБУВ.

13. Ватченко О. Б., Ватченко Б. С., Черевко О. Л. Інноваційний розвиток підприємства : навч. посібник. Дніпро : Акцент ПП, 2017. С. 217.

14. Левицький В. Дослідження основних елементів формування стратегічного забезпечення економічної стійкості в системі операційного менеджменту підприємства. *Економіка та суспільство*, 2023. №49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-36>.

15. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : підручник. Київ : Знання, 2007. С. 111.

16. Савченко М. Розвиток категоріального базису «економічна стійкість». *Галицький економічний вісник Тернопільського національного технічного університету*, 2019. №57(2). С. 5-17.

17. Хахалєв Д., Гагарінов О. Економічна стійкість підприємства як основа сталого розвитку в умовах глобальних змін. *MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS*, 2024. №3. С. 145-151.

18. Беліменко О. Економічна стійкість підприємства. *Scientia fructuosa*, 2024. №154. С. 63-77.

19. Христенко О., Олексієнко Р. Вплив факторів зовнішнього середовища на управління сучасним підприємством. *Економіка і регіон*, 2023. №3(90). С. 76-81.

20. Длугопольська Т. І., Катола Т. Б., Хропонюк Д. О. Вплив факторів зовнішнього середовища на стратегічну поведінку компанії. *Innovation and Sustainability*, 2024. №2. С. 92-101.

21. Омеко А. Зовнішні та внутрішні чинники впливу на рівень ефективності управління підприємством. *Економіка та суспільство*, 2024. №68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-182>.

22. Малярець Л. М., Сабадаш Л. О. Оцінювання економічної стійкості промислового підприємства в сучасних умовах. *Вісник Одеського національного університету*, 2019. Том. 24. Випуск 3 (76). С. 113-119.

23. Гавран В. Я., Кальмук Р. О. Економічна стійкість як передумова забезпечення інноваційного розвитку підприємства. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми економіки та управління», 2021. №2(8). С. 1-10.

24. Тарасюк О. В. Теоретичні засади формування концепції сталого розвитку та її практична реалізація на сучасному етапі розвитку суспільства. *Економіка, управління та адміністрування*, 2025. №1(111). С. 51-63.

25. Підприємництво: сучасні виклики, тренди та трансформації : моногр. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. Гринько. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2023. 568 с.

26. Насад Н. В. Організаційно-економічний механізм діяльності підприємства. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*, 2022. №3-4(40). С. 82-85.

27. Хоменко І. О., Волинець Л. М., Горобінська І. В. Організаційно-економічний механізм функціонування і розвитку підприємств. *Київський економічний науковий журнал*, 2023. №1. С. 86-92.

28. <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku/>.

29. Гумнюк Я. М., Ткачов З. В. Інвестиції у сталий розвиток: світова практика та перспективи для України. *Економіка та суспільство*, 2024. Вип. 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-62>.

30. Хахалєв Д. О. Оцінка забезпеченості сталого розвитку підприємства. *Бізнес Інформ*, 2024. №5. С. 338-344. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-5-338-344>.
31. Рейтинг кращих виробників хлібу в Україні від Ukrainian Business Award. (2025). URL: <https://uba.top/bread-producers/>.
32. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.
33. Івченко В. М., Полонська О. М., Солошонок А. Л. Сучасні реалії ринку хлібопекарської продукції в Україні. *Економічний простір*, 2025. №204. С. 124-130.
34. <https://agroweek.com/agroekonomika/>.
35. <https://krhlebbusinessguide.com.ua/>.
36. Чернишова Л. В. Економічний аналіз суб'єктів господарювання: перспективи розвитку. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету* : зб. наук. праць; за ред. : В. В. Коваленко (голов. ред.). Одеса: Одеський національний економічний університет, 2022. № 8 (297). С. 40-47.
37. Івахненко В. М. Курс економічного аналізу : навч. посіб. 3-тє вид. Київ : Знання-Прес, 2022. 263 с.
38. Ткаченко І. П., Фрунза С. А., Штець Т. Ф. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2023. 346 с.
39. Архипенко А. А., Рожков С. В. Рослинні порошки у створенні продуктів з тривалим терміном зберігання. *Харчова технологія*. 2007. № 6. С. 24-25.
40. Матісов О., Мельник О. Шляхи подовження свіжості хліба. *Herald of Khmelnytskyi National University*, 2025. №349(2). С. 256-260. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5732-2025-349-37>.

ДОДАТКИ

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"КРИВОРІЖХЛІБ"
Територія ДНІПРОПЕТРОВСЬКА
Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство
Вид економічної діяльності ВИРОБНИЦТВО ХЛІБА ТА
ХЛІБОБУЛОЧНИХ ВИРОБІВ; ВИРОБНИЦТВО БОРОШНЯНИХ
КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ, ТОРТІВ І ТІСТЕЧОК НЕТРИВАЛОГО
ЗБЕРІГАННЯ
Середня кількість працівників 3
Одиниця виміру : тис. грн. з одним десятковим знаком
Адреса, телефон 0564-66-13-35

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

за КАТОТТГ
за КОПФГ
за КВЕД

Коди		
2023	01	01
00381522		
UA12000000000090473		
230		
10.71		

1. Баланс на "31" грудня 2022 р. Форма № 1-м

Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	48.4	39.2
Первісна вартість	1001	248.8	248.8
Накопичена амортизація	1002	(200.4)	(209.6)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	500.7	655.4
Основні засоби:	1010	11410.8	11585.5
первісна вартість	1011	48955.1	52250.3
знос	1012	(37544.3)	(40664.8)
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	13977.0	13977.0
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	25936.9	26257.1
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	11117.5	6732.3
у тому числі готова продукція	1103	--	--
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	17534.6	17304.6
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	235.9	211.4
у тому числі з податку на прибуток	1136	5.5	8.5
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	41355.4	39487.0
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	13.8	38.4
Витрати майбутніх періодів	1170	34.6	51.8
Інші оборотні активи	1190	--	2394.2
Усього за розділом II	1195	70291.8	66219.7
III. Необоротні активи, утримані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	96228.7	92476.8

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3000.0	3000.0
Додатковий капітал	1410	--	--
Резервний капітал	1415	--	--
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(24766.2)	(27909.7)
Неоплачений капітал	1425	(--)	(--)
Усього за розділом I	1495	-21766.2	-24909.7
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	38.8	12.3
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	11430.0	11430.0
Поточна кредиторська заборгованість за : довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	--
за товари, роботи, послуги	1615	51947.4	52466.6
розрахунками з бюджетом	1620	29.5	28.6
у тому числі з податку на прибуток	1621	--	--
розрахунками зі страхування	1625	3.5	2.1
розрахунками з оплати праці	1630	39.3	37.0
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	54506.4	53409.9
Усього за розділом III	1695	117956.1	117374.2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	96228.7	92476.8

2. ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ
за рік 2022 рік

Форма N 2-м
1801007
Код за ДКУД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6671.5	5436.8
Інші операційні доходи	2120	3724.9	1272.2
Інші доходи	2240	--	--
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	10396.4	6709.0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3540.7)	(3323.1)
Інші операційні витрати	2180	(7727.2)	(3922.1)
Інші витрати	2270	(869.3)	(1255.9)
Разом витрати (2050 + 2180+ 2270)	2285	(12137.2)	(8501.1)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	-1740.8	-1792.1
Податок на прибуток	2300	(--)	(3.3)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	-1740.8	-1795.4

Директор

(підпис)

Гуленко Олександр Анатолійович

Головний бухгалтер

(підпис)

Мележик Інна Петрівна

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"КРИВОРІЖХЛІБ"

Територія ХАРКІВСЬКА

Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство
Вид економічної діяльності ВИРОБНИЦТВО ХЛІБА ТА
ХЛІБОБУЛОЧНИХ ВИРОБІВ; ВИРОБНИЦТВО БОРОШНЯНИХ
КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ, ТОРТІВ І ТІСТЕЧОК НЕТРИВАЛОГО
ЗБЕРІГАННЯ

Середня кількість працівників 3

Одиниця виміру : тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон 50085 . місто Кривий Ріг вулиця Георга Отса, будинок 6,
т.+380675446869

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КАТОТТГ

за КОПФГ

за КВЕД

Коди		
2024	01	01
00381522		
UA63000000000041885		
230		
10.71		

1. Баланс на "31" грудня 2023 р. Форма № 1-м

Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	39.2	30.0
Первісна вартість	1001	248.8	114.0
Накопичена амортизація	1002	(209.6)	(84.0)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	655.4	245.5
Основні засоби:	1010	11585.5	20593.6
первісна вартість	1011	52250.3	64640.6
знос	1012	(40664.8)	(44047.0)
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	13977.0	13977.0
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	26257.1	34846.1
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	6732.3	4125.2
у тому числі готова продукція	1103	--	--
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	17304.6	12061.9
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	211.4	240.5
у тому числі з податку на прибуток	1136	8.5	10.7
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	39487.0	24156.3
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	38.4	51.8
Витрати майбутніх періодів	1170	51.8	43.7
Інші оборотні активи	1190	2394.2	3435.8
Усього за розділом II	1195	66219.7	44115.2
III. Необоротні активи, утримані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	92476.8	78961.3

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			

Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3000.0	3000.0
Додатковий капітал	1410	--	--
Резервний капітал	1415	--	--
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(27909.7)	(28433.5)
Неоплачений капітал	1425	(--)	(--)
Усього за розділом I	1495	-24909.7	-25433.5
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	12.3	--
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	11430.0	7573.2
Поточна кредиторська заборгованість за : довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	--
за товари, роботи, послуги	1615	52466.6	38335.7
розрахунками з бюджетом	1620	28.6	28.1
у тому числі з податку на прибуток	1621	--	--
розрахунками зі страхування	1625	2.1	1.0
розрахунками з оплати праці	1630	37.0	32.7
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	53409.9	58424.1
Усього за розділом III	1695	117374.2	104394.8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	92476.8	78961.3

2. ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ за рік 2023 рік

Код за ДКУД
Форма N 2-м
1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6867.5	6671.5
Інші операційні доходи	2120	5457.2	3724.9
Інші доходи	2240	--	--
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	12324.7	10396.4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2945.2)	(8694.1)
Інші операційні витрати	2180	(8694.1)	(7727.2)
Інші витрати	2270	(1168.5)	(869.3)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(12807.8)	(17290.6)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	-483.1	-6894.2
Податок на прибуток	2300	(--)	(--)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	-483.1	-6894.2

Директор

(підпис)

Гуленко Олександр Анатолійович

Головний бухгалтер

(підпис)

Патейчук Тетяна Василівна

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"КРИВОРІЖХЛІБ"

Територія ХАРКІВСЬКА

Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство
Вид економічної діяльності ВИРОБНИЦТВО ХЛІБА ТА
ХЛІБОБУЛОЧНИХ ВИРОБІВ; ВИРОБНИЦТВО БОРОШНЯНИХ
КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ, ТОРТІВ І ТІСТЕЧОК НЕТРИВАЛОГО
ЗБЕРІГАННЯ

Середня кількість працівників 3

Одиниця виміру : тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон 50085 Харківська область . місто Кривий Ріг вулиця
Георга Отса, будинок 6, т.+380675446869

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КАТОТТГ

за КОПФГ

за КВЕД

Коди		
2025	01	01
00381522		
UA63000000000041885		
230		
10.71		

1. Баланс на "31" грудня 2024 р. Форма № 1-м

Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	30.0	26.9
Первісна вартість	1001	114.0	114.0
Накопичена амортизація	1002	(84.0)	(87.1)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	245.5	677.6
Основні засоби:	1010	20593.6	15489.8
первісна вартість	1011	64640.6	64595.8
знос	1012	(44047.0)	(49106.0)
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	13977.0	13977.0
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	34846.1	30171.3
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	4125.2	3971.0
у тому числі готова продукція	1103	--	--
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	12061.9	11671.0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	240.5	839.0
у тому числі з податку на прибуток	1136	10.7	10.7
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	24156.3	24232.8
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	51.8	20.4
Витрати майбутніх періодів	1170	43.7	25.7
Інші оборотні активи	1190	3435.8	2648.9
Усього за розділом II	1195	44115.2	43408.8
III. Необоротні активи, утримані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	78961.3	73580.1

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3000.0	3000.0

Додатковий капітал	1410	--	--
Резервний капітал	1415	--	--
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(28433.5)	(28427.8)
Неоплачений капітал	1425	(--)	(--)
Усього за розділом I	1495	-25433.5	-25427.8
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	--	--
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	7573.2	1115.8
Поточна кредиторська заборгованість за : довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	--
за товари, роботи, послуги	1615	38335.7	37342.4
розрахунками з бюджетом	1620	28.1	1.9
у тому числі з податку на прибуток	1621	--	--
розрахунками зі страхування	1625	1.0	1.6
розрахунками з оплати праці	1630	32.7	33.9
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	58424.1	60512.3
Усього за розділом III	1695	104394.8	99007.9
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	78961.3	73580.1

2. ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ за рік 2024 рік

Код за ДКУД
Форма N 2-м
1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5016.9	6867.5
Інші операційні доходи	2120	5578.9	5457.2
Інші доходи	2240	--	--
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	10595.8	12324.7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1286.1)	(2945.2)
Інші операційні витрати	2180	(9258.9)	(8694.1)
Інші витрати	2270	(4.7)	(1168.5)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(10549.7)	(12807.8)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	46.1	-483.1
Податок на прибуток	2300	(5.2)	(--)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	40.9	-483.1

Директор

_____ (підпис)

Гуленко Олександр Анатолійович

Головний бухгалтер

_____ (підпис)

Патейчук Тетяна Василівна